

GORICA

(Zjutranje izdanje.)

Izhaja vsa tiskana in soboto ob 11. uri predpoldne za mesto ter ob 3. uri pop. za deželo. Ako pade na ta dneva praznik izide dan prej ob 6. zvečer. Stane po pošti prejemati ali v Gorici na dom pošiljan celoletno 8 K, polletno 4 K in četletno 2 K. Prodajajo v Gorici v tobakarni Schwarz v Šolskih ulicah, Jellersitz v Nunskih ulicah in Leban na Verdijevev tekališču po 8 vin.

Uredništvo in upravnništvo se nahajata v »Narodni tiskarni«, ulica Veturini h. št. 9. Dopise je nasloviti na uredništvo, oglase in naročnino pa na upravništvo »Gorice«. Oglasi se računijo po petih vrstah in sicer ako se tiskajo 1-krat po 12 vin., 2-krat po 10 vin., 3-krat po 8 vin. Ako se večkrat tiskajo, računijo se po pogodbi.

Izdajatelj in odgovorni urednik Josip Marušič.

Tiska »Narodna tiskarna« (odgov. J. Marušič).

Križem sveta s posebnim ozirom na slovanski Jug.

(Z. dožele.)

Z razmerami na slovanskem Jugu se peča danes tudi že ostali svet. Posebno pozornost na dogodke na slovanskem Jugu obrača nemško in francosko časopisje ne glede seveda na rusko, katero se mora po naravi najbolj zanimati za usodo slovanskih bratov tu doli. Iz pisanja teh listov pa se da tolmačiti dvoje naziranje glede u z r o k o v gibanja v južnoslovanskih pokrajinah. Jedno naziranje gre za tem, da so se Slovani na Jugu politično čudovito probudili ter da so viharji dogodki v njih domovini manifestacija tega probujenja. Drugo naziranje pa izraža sumnjo, da te dogodke provzroča Slovanom sovražna sila, katera se v svoje sebične politične svrhe poslužuje nevednosti dobrega slovanskega prebivalstva.

Katero naziranje je bliže resnice, o tem ne bomo sodili, resnično pa utegne biti kolikor toliko jedno ko drugo. Ako bi s svoje strani hoteli izreči kako mnenje, bilo bi le to, da je jako čudno, kakó desetletje zaporedoma vihra bojni bés, zdaj tu, zdaj tam in da se ne ustavi niti za trenutek.

Ko je utihnila vojna med Japonci in Kitajci zaradi otoka Koreja, nastal je bojni vihar na španskih otokih Kuba in Filipine, ko je ponehala nevihta tu, je buknilo na Kreti med Grki in Turki, ko se je tu poglelo, pričelo je grmeti v južni Afriki, za južnoafriško nevihto je začelo vreti zopet na Kitajskem, kar je provzročilo boj med Kitajsko in velelastmi, za tem je zavrelo na Marokovskem, a danes se pripravljajo čudne reči v Evropi in sicer na Francoskem ter na slovanskem Jugu. Ako bi hoteli tem neprestanim dogodkom dati primero, rekli bi, da je to tako, kakor ko navstajajo v poletnem času požari po vaseh, ko iz hudobije zažiga skrita zlobna roka zdaj tu zdaj tam, da ga ni skoro dneva, da bi ne gorelo na kakem posestvu.

Kdo pa zažiga bojne požare širom sveta? Katera skrita zlobna roka je to?

Na sumu je mnogo storilcev in gotovo so to oni, ki imajo od taci požarov največ koristi, ali ki jih tudi le pri-

čakujejo. Mi imamo na sumu v prvi vrsti sebično židovstvo in pa one ljudi, ki so z židovstvom v tesni sebični zvezi.

Pa obrnimo svojo pozornost na slovanski Jug, ker nas dogodki tu doli najbolj zanimajo.

Na Hrvatskem so se razvile stvari tako nevarno, da more danes ali jutri priti do groznih presenečenj. Hrvatski narod je silno razburjen in temu je krivo nasilstvo mažaronske vlade hrvaškega bana Hedervary-ja. Tega moža, ki hoče z uprav nečloveškimi sredstvi streti hrvaški narod, sovraži vse ljudstvo tako, da se je bati najhujega, ako mož ne odstopi.

Ko je bil te dni vladni pristaš in posestnik Fodoszy pri banu se pritožiti, da je ljudstvo napadlo njegov grad, ker je mislilo, da je ban pri njem na obisku, je Fodoszy vpričo višjega državnega pravdnika, več nadžupanov in voditeljev madjaronske stranke, razburjen vzkliknil: „Eksceleuca, vi niti ne slutite, kako Vas ljudstvo sovraži!“

In vkljub temu ban še ne odstopi. Iz te trdovratnosti banove bi se dalo sklepati, da ga siloma drži na banskem stolu — nevidna roka, od katere je morda odvisen z dušo in telesom in katera roka je morda ista zlobna roka, ki zažiga bojne požare.

To je le tako rečeno. Ko se je vnela vojna v južni Afriki, se je mnogo pisalo o pravih vzrokih te vojne. Med drugimi se je navajalo kot pravi vzrok nesreče burskega naroda to-le: Ko je bil princ Waleski, sedanji kralj Edvard VII. angleški še mlad, je živel jako razkošno ter potratil mnogo milijonov pri ženskah in raznih igrar. Zlasti da je igral hazard. Pri vsem tem se je silno zadolžil pri židovskih milijarderjih, ki imajo na Angleškem nadkraljevo oblast. Ko je bila mera prinčevih dolgov baje že polna, so dejali milijarderji: Ali nam omogočiti posest južnoafriških zlatih in dijamantnih zakladov, — ali pa denar nazaj! Poslednje mendo ni šlo, nastala pa je vojna v južni Afriki, glede katere so vsi židovski listi jednega mnenja, da bode bogatstvo zlatih in dijamantnih zakladov stokrat povrnilo vojne stroške; — za obstanek burskega naroda se seveda žid briga toliko ko za lanski sneg.

Ako torej obstoji podobna „kom-

penzacija“ v minijaturi tudi mej hrvaškim banom in madjarskim ali tudi nemškim židovstvom, kdo more to trditi, ali neumevno je vsakako, zakaj ban ne odstopi, ko zdaj ve, kako ga hrvaški narod sovraži? Saj si mora misliti, da niti ni življenja varen! Hrvatsko ljudstvo je bilo uprav izzvano po madjarskih zastavah in izzvano je še vedno po nastopanju madjarskih organov, ki delajo pri vsaki priliki z ljudstvom kakor s klavno živino. Uprav lasje se morajo jeziti človeku, ki čita poročila o sovražnem nastopanju Madjaronov. V naslednjem le nekaj izgidov.

V Križevcih je proglašena nagla sodba. V Gorenji Rieci so bili veliki nemiri, žandarji so streljali v ljudstvo in ubili dva kmeta. Ko so banu o tem poročali, je zganil z ramami. Mažaronski uradniki ljudstvo kar uklepajo v jedno verigo in je žene v ječo kakor tolovaje.

V Zagrebu je predstojnik Trnski suspendiran, ker se je izjavil, da noče biti več Mažaron. Ban odstrani vsako osebo, ki ne soglaša z njegovo politiko. Glogovski župnik Novak je aretiran, ker se ga je zatožilo, da „hujska“ narod. „Hujskati“ pomeni zdaj na Hrvaškem toliko, kakor zagovarjati pravice hrv. naroda.

V Zagrebu se pojavljajo vsak dan nemiri hrv. prebivalstva ter nasilstva Madjaronov. Te dni so pele odlične hrv. dame na ulici hrvaško himno. Madjaronski pandurji so jih s kopiti pušk potisnili v neko vežo in 31 njih proglasili za aretirane. Na to je šla deputacija gospodičen k policijskemu šefu madjaronu Mihičicu zahtevati, da dame izpusti, ali pa naj še nje zapre, ker so tudi demonstrirale. Madjaron se je obnašal proti njim jako surovo, ter jih iztiril iz sobe.

Po vsem Hrvatskem se vrše burne demonstracije. Ob železniški progi od Podsuseda do Savskega Marofa je razbit na vseh železniških napisih mažarski tekst. Na pošti v Ravenu je razbit zajednički grb. Jednake reči se goče po celi deželi, kjer se narod čedalje bolj pridružuje nastopom proti madjarski hegemoniji. —

ter izrekel majorju-poveljniku svojo zadovoljnost z besedami: „Hvala Vam, gospod major, za lep red; jaz pripoznam, da se zamorem vselej zanašati na vrle Hrvate!“

Po enournem oddihu je korakala prednja straža proti mestu Lodi* in eno uro potem se je plamen in dim vzdigoval iz Melegnana; ostala vojska, kateri so se lokavi, uporni Italijani, skušali upreti, je mesto oplenila in potem zažgala.

Otočanski batalijon je bil vedno za prednjo stražo proti Lodi-u, ter se je bližal mestu ob 1. uri zjutraj. Ker je bilo mesto zaprto in je bilo to mesto že od nekdaj znano, da je sovražnega mišljenja proti Avstriji, se je postavila prednja straža ob jutranjem svitu na ob levi se vzdigajočih višavah, kamor so postavili tudi topove. Isto tako je stala došedša

* V tem mestu je umrl v slutnji svetosti znani goriški škof Rudolf Jožef grof Edling v pregnanstvu l. 1803. za vlado cesarja Jožefa. Bil je raz svoj sedež pregnan radi od cerkve nedovoljenega »Toleranz«-edikta, kateremu se je neupogljivo ustavil, ne hoteč ga objaviti. Pis.

Tako stoje stvari na Hrvatskem, kjer so zli elementje le preveč in predolgo grešili zoper potrpežljivost naroda.

Kako pa na Balkanu? V Bosni tudi vre. Vlada namestnika Kučere, slovanskega renegata, uprav grdo nastopa proti katoliškim redovom, obstoječim iz samih Slovanov in proti nadškofu dr. Stadlerju.

Pred Solun so poslale razne vele-vlasti po jedno vojno ladijo. Nemčija pa je poslala kar tri. Avstrija ima že vse pripravljeno za mobilizacijo. Poveljništvo ekspedicije se poveri generalu Galgotzy, kornem poveljniku v Lvovu. Bolgarsko-macedonski revolucionarni odbor dela na vse kriplje na to, da izzove skrajnosti; turški velik vezir pa na to, da Turčija napove Bolgariji vojno. Turške oblasti z vso strogostjo postopajo z Bolgari, ker jih smatrajo za provzročitelje nemirov.

To je slika položaja na slovanskem Jugu, iz katerega položaja, dal Bog, da bi se izcimala svoboda in samostojnost Slovanov in ne nasprotno.

Dopisi.

Iz Ajdovščine. 9. maja 1903. — Nenavadno gibanje pričelo se je za dostojen sprejem milih tržaških, goriških in vipavskih gostov na binkoštni ponedeljek ob času velike narodne veselice v Ajdovščini-Šturiji.

Županstva, društva, in zasebniki, vse tekmuje.

Odlični veselčni odsek, sestavljen iz zastopnikov tukajšnjih društev in ljudstva, se pridno udeležujejo odsekovih sej, pri katerih se živahno motri za vso udobnost.

Naročil je za isti dan dve godbi, izposloval od sl. županstva veselčni prostor, ki obsega 1300 kv. met. na Lavričnem trgu, kakor tudi poseben prostor, kjer se bode telovadba Sokolov vršila. Določil prostor za oder in slavoloke, naročil dekoracije ter umetne ognje. Sploh: nalogi, ki si jo je nadel, hoče, kolikor mu tukajšnje razmere dopuščajo, popolnoma zadostiti.

Vabilo doposlalo se je vsem znanim društvom. Akoravno je še le kratek čas od tega, odzvalo se je že precejšnje šte-

in združena vojska za slučaj zagona iz obzidanega mesta, ali da se ji odreče uhod v mesto, dobro pripravljena; topničarji pa so stali z gorečimi prižigalnici pri svojih proti durim obrnjenih topovih.

Na zahtevo, da naj se duri odpró, so jih prestrašeni meščani takoj odprli in ob zgošnjem jutru je korakala vsa vojska, z maršalom Radetzkom na čelu, svirajoč veselo koračnico v Lodi.

Večidel čet je moralo prenočiti čez reko Addo pod milim nebom, ostale pa so se utaborile po mestnih trgih in na gradu. Naglo naprej pomikanje Piemontezev je primoralo maršala, da je zapovedal, naj se ostale čete in vsa prtljaga v vsi naglici še isti večer spravi čez most na levi breg reke Adde. Drugo jutro 26. marca je vsa vojska zapustila Lodi; na vsej poti proti Cremi je deževalo, in tukaj je moral otočanski batalijon zopet stati na pre rji straži ter na neki močvirni senožeči prenočiti. Tako je marširala vojska, počivajoč večinoma

LISTEK.

Spomin na 55-letnico ustaje v Milannu in hrvatsko junaštvo v istej.

(»Et meminisse juvat«, Spisal M. Mihaeljev.)

(Dalje.)

»Puca puška, a topovi rču, A junaci oružani vču«.

Vojaška pesem.

Na mnogih krajih so našli cesto od ustašev prekopano, tjoča okopniki so jo hitro popravili. Prednja straža se ustavi za en streljaj iz topa pred Melegnanom, in ko je dobil maršal Radetzky zanikaven odgovor glede neoviranega prehoda vojske skozi mesto, je ukazal postaviti dva topa pred prednjo stražo, ki sta začela streljati na Melegnano. Pred mestom stoječi ustaši so se na prvi strel iz topa razpršili na vse strani, med tem ko je že druga granata zažgala zadeto poslopje v mestu. Vrgli so še nekaj krogelj in granat v mestece, potem pa zapove maršal Radetzky, — ki ni imel seboj ob svojem odhodu iz Milana, kakor le pet

srebrnih dvajsetic (evanckerc) v žepu — majorju pl. Ettingshausenu, da naj s svojim hrabrim otočanskim batalijonom naskoči uporno mestece ter ga opleni. En oddelek je šel na desno krilo, ena stotnija lovec pa na levo, batalijon pa naskoči z golimi bodali mesto, pri katerem spopadu je bil le en mož-graničar ranjen. O hrabrosti graničarjev je pěl tedaj celo nemški pesnik: „Und gelt's auch den Himmel zu stürmen, so gebet ihnen nur die Leiter dazu!“ Po naše bi se reklo: „Ako bi se šlo tudi za naskočiti nebó, dajte jim le lestvice zató!“

Na glavnem trgu se je zopet zbral batalijon ter se postavil v red, ne da bi se izvršil ukaz, da naj se mesto opleni. Tedaj pridejo žene z razmršenimi lasmi, držeče v roki svoje dojenčke, ter se vržejo k nogam majorja, proseče za usmiljenje, češ, da se niso uprli meščani, marveč le nezadovoljneži iz bližnjih krajev, ki so prišli oboroženi v mesto. — Ustaši so jo popihali iz mesta na vse kraje. Maršal pa je prišel kmalu na trg

Poročilo „Goriške ženske podružnice družbe sv. Cirila in Metoda“ na XIV. podružničnem letnem običnem zboru dne 10. maja 1903. — Z današnjim dnem začne gor. ž. por. sv. C. in M. 14. leto svojega delovanja. Lepa doba je že tedaj pretekla, od kar dviga naša podružnica svoj prapor kvišku vabeč pod isti zavedno slovensko ljudstvo. Ako pomislimo, da so primorski Slovenci moralno prisiljeni prav pogostoma seči v svoj žep ter pripomoči zdaj temu, potem onemu društvu, moramo priznati, da je njihova požrtvovalnost res izredna. Odkod ta nesebična darežljivost? Plemenito svojstvo našega ljudstva izvira le iz vzvišenega namena, vsled katerega stremi za tem, da se mu ne trgajo pravice, katere mu je zajamčil Večni — pravice do lastnega obstanka. Naj le drugi narodje udobneje žive, žilavost in krepost ostane le onemu, kateri se bori. In da naši rojaki v svoji borbi ne pešajo, kaže izmed mnogih društev tudi naša gor. ženska podružnica, katere uspeva izbornu, toliko v gnotnem, kot v moralnem oziru. Naj omenim tu le krasne duševne užitke, katere nudi ona leto za letom hvaležnemu slovu, kemu občinstvu. Stojec nad vsakim strankarstvom, sega vsakomur prijazno v roko (bogatinu in revežu), po vzglelu slovanskih zaščitnikov sv. Cirila in Metoda.

Odbor je preskrbel, kakor v vseh preteklih letih, revnim slov. otrokom za „Božičnico“ obleke, obuvale itd. Dne 22. marca t. l. priredil podružnično veselico, pri kateri se je vprizorila spevoigra „Pepelka“. Čisti dohodek 300 K 90 h je poslala gospa blagajničarica 28. marca 1903. glavnemu vodstvu družbe sv. Cirila in Metoda v Ljubljano. Dne 29. marca t. l. se je na splošno željo ponovil imenovan koncert. Čisti dohodek 120 K se je izročil odboru „Šolskega Doma“.

Družba sv. Cirila in Metoda je zborovala letos v Ilirski Bistrici, in nas povabila tja k XVII. veliki redni skupščini na dan 7. avgusta 1903. Našo podružnico je zastopala podružnična tajnica.

Podružnična blagajna je imela v preteklem letu

dohodkov:

1. Lanski preostanek . . . 121 K 82 h
2. Letnina za leto 1902 . . . 285 „ —
3. Radodarni doneski . . . 80 „ —

skupaj: 486 K 82 h

Stroškov:

Glavnemu vodstvu se je poslalo 12. decembra 1902 1. 220 K — h

Božičnica in drugi medletni stroški znašajo . . . 92 K 48 „

skupaj: 312 K 48 h

Dohodkov je bilo . . . 486 K 82 h

Stroškov je bilo . . . 312 „ 48 „

V podruž. blagajni ostane . 174 K 34 h

Dne 10. maja t. l. so bile izvoljene v načelnštvo sledeče gospe in gospice: gospa Avgusta Šantelj, predsednica; g. Ana Dovgan, tajnica; g. Karolina Makuc, blagajničarica; Namestnice: g. Milena dr. Papež, g. Lavosl. Koršič in g. Elza Makuc. Odbornice: g. Amalija Drufovka, g. Marija Kopač in g. Rožica Bizjak.

V Gorici 10. maja 1903.

Slava. — Največjo škodo po slani so letos trpele sledeče občine v goriški okolici in sicer: Vogersko, Šempas, St. Andrež, Dornberg, Kojsko, Vipolže, Kozana, Šmartno, Gradno, Vedrijan, Sovodnje, Podgora St. Peter, Bilje, Gabrje, Sv. Križ, Čerčiče, Šmarje, Rihenberg, Vrtovin, Kamnje, Kanal, Anhova, Avče in Ajba. Trpelo je tu seveda največ sadno drevje.

Pristna fotografija. — V zadnji številki „Soče“ se je zagnal nekdo v dr. A. Pavlico, ker je na šempeterski slavnosti izrazil željo, naj bi se na podlagi krščanskih principov vrnila med goriške Slovence zopet jedinstvo in sloga, ki sta jedini pogoj pravemu napredku goriških Slovencev. Pri ti priliki pa je nagromadil na njega toliko psokv in mu pripisal toliko lastnosti, da v dobi čitatelj koj pravo in pristno fotografijo „Sočinega“ člančarja, in da lahko s prstom koj pokaže na njega, ako v omenjenem člančiču zameni osebo dr. Pavlice, z osebo glavnega sotrudnika „Soče“. Wie der Schelm ist..

O uboga naša šolska mladina. — Zadnja „Soča“ priobčuje iz učiteljskih krogov člančič, naperjen proti g. županu lokavškemu J. Vidmarju. Ta člančič je pisan tako surovo, tako nizko, da moramo v resnici obžalovati občino, katere je tako nesrečna, da ima za učitelja tako duševno barabče, kakor mora biti oni učitelj, ki je spisal omenjeni člančič v zadnji „Soči“. Kako naj tak človek odgojuje našo mladino, kako naj širi med njo omiko, ko si izdaje s tako pisavo najpristnejše spričevalo, da je jako slabo odgojen in da ni prav čisto nič omikan, kajti naš pregovor pravi, da dá sod iz sebe le to, kar ima v sebi.

Katoliško društvo slovenskih učiteljev na Primorskem je imelo dne 29. malega travna prvo slovesno zborovanje na čast petindvajsetletnice sv. Očeta Leona XIII. Otvorilo se je lepo zborovanje s papeževo himno. Na to je imel dohovni voditelj, pred. gosp. župnik Ivan Kokošar, slavnostni govor. Sledili ste krasni deklamaciji Prelesnikov „Silvestrov večer“ in Gregorčičev „Naš čolnčič otimimo“, dalje prepleti točki: Mendelssohnov dvospev „Večerna pesem“ in Schubertov samospev „Vera v spomlad“. — Predsednica je prebrala svojo novelo „Jelena“. — Slavnost se je završila s zborom „Regina coeli“. Dne 13. maja bode predsednica predavala o didaktiki ob 5. uri pop., dne 17. maja pa o metodiki. Prihodnje občno zborovanje bode dne 27. maja ob 5. uri pop. M. H. W.

Obrtna šola za zidarje v Renčah je imela 3. t. m. sklep šolskega leta. Vspehi šole so bili najlepši. Na učnih izdelkih se je videla velika pridnost učencev, ki se kaže sosebno v natančno izvedenem elementarnem risanju in stavenih načrtih. Ta obrtna šola je bila ustanovljena pred 7 leti. Minulo šolsko leto je obiskalo pouk v 3 razredih 62 učencev, med temi 54 domačinov in 8 iz drugih občin. Učenci so redno zahajali v šolo ter pridno sledili pouku, kar kaže končni povsem povoljni vspeh. Podučevalo se je: prostoročno in geometrično risanje, nauk o stavbarstvu, modeliranje, obrtno pisje in računstvo, knjigovodstvo ter nemščina. Zavod so gnotno podpirali visoka naučna uprava, deželni odbor, kupčijska zbornica, okrajni šol. svet in domača občina.

Tudi grof Attems je velik prijatelj te šole.

Izpred sodišča. — Pecorari Vincenc iz Sv. Lovrenca pri Muši je bil hudo jezen na svojo ženo, ker je ona nekoliko poskrbela, da ga je dela sodnija zaradi zapravljivosti pod kuratelo. Dne 7. aprila priskrbel si je Pecorari nož. Ko ga je neki Medetov vprašal, zakaj mu bo rabil, mu je Pecorari odgovoril, da hoče z njim zaklati ženo. Pecorari se je moral te dni zaradi nevarnega žuganja zagovarjati na tukajšnjem okrožnem kot kazenskem sodišču. Pecorari je sicer priznal, da je izustil zgoraj navedene besede, ali tajil je trdovratno, da bi bil imel namen umoriti ženo. Vse to pa mu ni nič pomagalo, kajti sodišče ga je obsodilo na 4 mesečno ječo z jednim postom vsaki mesec.

Zaradi javnega nasilstva pa so bili obtoženi 24-letni kamnosek Anton Culot, 22-letni kamnosek Anton Kamenšek in 22-letni kmečki fant Fornazarič Miha, vsi trije iz Gorice. Na Velikonoč je bilo namreč v krčmi nekega Piculina Podturnom zbranih kakih 50 oseb, ki so še v pozno noč prepevale. Vstopila sta v krčmo redarja Humar in Fain ter opomnila navzoče, da naj ne pojo več. Večina njih je nehala peti, le nekateri, med temi tudi zgoraj omenjeni trije obtoženci, se niso zmenili za opomin redarjev. Ker je prvi izmed zgoraj imenovanih redarjev Humarju nedostojno odgovoril, ko ga je vprašal po imenu, hotel ga je Humar aretirati. Kamenšek in Fornazarič sta pa Culota redarju iztrgala iz rok, na kar sta redarja zapustila krčmo, ker so tudi ostali pivci začeli nekako režati na nju in bi bila vsled tega vsled take premoči za nju nevarnost velika. Kasneje pa je prišlo tje večje število redarjev in ti so omenjene tri obtožence aretirali. Pri kazenski obravnavi, ki se je vršila te dni, bil je Culot obsojen na 14 dni zapora, Kamenšek na 5 mesečno ječo, Fornazarič pa na 3 mesečno ječo.

Napad. — V Sovodnjah so napadli in ranili v soboto Janeza Placerja, ki dela v Nabrežini, a se njegovo stalno bivališče nahaja v Sovodnjah. Ranili so ga tako močno nad očesom, da je moral iskati zdravniške pomoči v tukajšnji bolnišnici usmiljenih bratov.

Gad je pičil v Kamnjah dne 6. t. m. v kazalec desne roke udovo Fr. Lozar, ki je listje brala. Na pomoč poprosijo g. V. J., ki je že do lahka trdo oteklo roko trdo prevezal, ter na vrhu pesti prerezal kožo. Skozi narejeno odprtino je potem prav na priprost način iztisnil 3 do 4 četrtlitra s krvjo pomešane otrovane vode. Ženi so odlegle strašne bolečene, danes že ponehale, dasi je roka še zelo otekla in cela v vodenih mehurjih. Sreča je v takih slučajih, da ni zagovarjalcev doma, ki bi izgovarjali čudne besede, in tako zaprečevali zastrupljenje, kar premnogokrat še sedaj naši ljudje drago plačujejo.

„Slovensko delavsko podporno društvo“ v Trstu. — Koncem poslovnega leta 1902 je šlo društvo 2 častna uda, 9 ustanovnikov, 21 podpornikov, 1109 rednih moških in 214 rednih ženskih. Skupaj torej 1355 udov. Bolnikov je bilo 538 (39 več nego lansko leto) in 706

slučajev bolezní (54 več nego lansko leto) v bolnišnici 32. Izplačalo se je podpore kron 19.125.20, za zdravila in kopeli K 238147, bolnišnici K 852 in pogrebščina K 1300. — Bolniški zaklad se je pomnožil za 4851 K 97 h; ves bolniški zaklad znaša sedaj 39931 K 18 h; upravni zaklad se je povečal za 704 K 62 h ter šteje sedaj 36.535 K 5 h. Skupni promet je bil v upravnem letu 77.513 K 6 h. Skupno premoženje koncem upravnega leta 1902 je znašalo 76.466 K 23 h. — V bralni sobi je bilo 14 časopisov.

Nemški „Turnverein“ v Ljubljani bo 5. in 6. junija praznoval svojo 40. letnico. Nemške gospe in gospodične letajo po Ljubljani in nabirajo za „Früschoppen“, ki bo brezplačen, kar bo posebno privabilo vedno lačne in žejne celjske nemške „turnarje“. Nabrale so v ta namen že 8000 K. Mej darovalci je tudi mnogo imen takozvane slovenske „intelligence“. Tako skrbje izvestni slovenski krogi za povzdigo velenemške slavnosti. Oj Ljubljana, naša ljuta rana.

Hotel je v Ameriko 21-letni Fr. Kos iz Črešnje pri Ljubljani. Hotel jo je popihati v Ameriko, da bi se s tem odtegnil vojaškemu naboru. To pa se mu ni posrečilo, kajti prijeli so ga na meji ter spravili pod ključ.

„Janka Kersnika zbrani spisi“. — Ravnokar izšel je v založbi g. L. Schwentnerja v Ljubljani III. zvezek, prvi sešitek, „Kersnika zbranih spisov“, ki prinaša povest „Rošlin in Vrjanko“. Cena K 250 po pošti K 260

Slovensko katol. akad. društvo „Danica“ na Dunaju si je na prvem rednem občnem zboru za letni tečaj izvolilo sledeči odbor: Predsednik cand. phil. Ivan Grafenauer; podpredsednik cand. jur. Anton Kralj; tajnik cand. jur. Mihael Pintar; blagajnik cand. jur. Anton Vagaja; knjižničar stud. med. Anton Rasberger; arhivar stud. phil. Vincencij Marinko.

Posojilnica v Podgradu zgradi tam „Narodni dom“. Dotični trošek je proračunan na 39.000 K.

Mesto Slovenjgradec v plamenu. — Mesto Slovenjgradec je v plamenu. Do sedaj je popolnoma upepeljenih 45 hiš z gospodarskimi poslopji vred. Ogenj je lokaliziran. Namestnik grof Clary je odšel v Slovenjgradec.

Izpoved umirajočega. — Pred tremi leti se je povrnil z dela neki delavec iz Pisana, male vasice ob jezeru Lago Maggiore. Delal je namreč v tujini. Neki večer je pil v neki gostilni in je pri ti priliki potegnil iz žepa denarnico, v kateri se je nahajalo vse polno bančnih papirjev. Mnogo njih, ki so bili poleg, pa ni opazilo, da so bili to papirji bančne trdke Amida Bantijs. Pripisujoč tem papirjem veliko vrednost, je nekdo delavca, gredočega iz krčme, na neki stezi počakal in ga ubil. Zastonj so iskale oblasti morilca. Te dni pa se je nekdo na smrtni postelji izpovedal, da je on z dvema drugima, delavca ubil. Seveda je dotičnik spovednika pooblastil, da naznani to, kar mu je povedal pri izpovedi, sodišču. Jednega izmed tovarišev, ki je mesar, so že zaprli, drugi pa dela v tujini.

Upliv elektrike na poljedelske pridelke. — Ogrski učenjak Bertolan Sztreny je priobčil te dni v nekem ogrskem znanstvenem listu zanimiv članek, v katerem opozarja svoje rojake na uspeh proučevanj prof. Lemstrom iz Kelsinfora, o uplivu elektrike na poljedelske pridelke. Z uporabo električnega toka, se je doslej, da je potrebovala jagoda za dozoreitev polovico manj časa nego ga potrebuje po navadi. Česna, čebule in rodkvic pridelalo se je od 35 do 60% več kakor po navadi tam, kjer se je uporabljala elektrika. Pridelke krompirja in repe se je pa s pomočjo električnega toka pomnožil od 60 do 75%. Električni tok pa ne upliva enakomerno na vse rastline. Nekateri ostanejo neobčutljivi, drugim električni tok celo škoduje. Pšenice na priliko pridelalo se je s porabo električnega toka od 25 do 30% več ko po navadi. Na vsak način so take študije zanimive in ni nikakor izključeno, da ne bi s časoma elektrika nadomestovala vsaj nekoliko delavskih moči, katerih vedno bolj ne dostaje.

Smodnišnica pognana v zrak. — Iz Varšave se poroča, da je bila te dni pognana v zrak velikanska ruska smodnišnica v Harkovu. V ti smodnišnici se je izdeloval smodnik za ruske topove. Škoda se ceni na 3 milijone rubljev.

Podrl se je zvonec v vasi Ircen na Ogerskem. Pri ti priliki našla sta smrt dva moža, a več jih je bilo ranjenih.

Demonstracije v ječi. — V Lvovu so kaznjenci 5. maja devet ur neprenehoma demonstrirali. Razbili so vso npravo.

Narodno gospodarstvo.

Kako se gasé v gospodarstvu mali požari.

Hrvatski „Gospodarski List“ prinaša pod tem naslovom članek, ki je po svoji vsebini prikladen tudi za naše čitatelje, zato ga prenašamo v prevodu.

Članek se glasi:

„V gospodarstvu je vedno malih „požarov“, iz katerih bi se zamogla izcimiti velika nesreča, ako človek ne razume v prvem trenutku razumno gasiti. Skoro neverjetno je, koliko v gospodarstvu in na domu zanemarijajo posli najpotrebnejšo paznost, da se ne zanese ogenj. Bodisi pri spravljaju dostikrat še tlečega pepela, pri rabi svetilk v seniku, hlevu in nastilniku, pri cvrenju zabele itd. Zaradi tega pa ravno treba skrbeti, da je v hiši pri roki primerna zaloga vode, katero je v slučaju nastalega ognja porabiti v to, da se požar ne razširi.

Ako se vname n. pr. zabelja pri cvrenju, treba jo takoj pokriti z železnim ali lončenim pokrovcem ali s čim drugim primernem, da se ogenj vduši. Ako nimaš pri roki pokrovec, pa vrzi hitro v ponev peska ali pepela, kar je pri roki. Z vodo ni nikdar gasiti goreče zabele, ker postane plamen še večji. Ako se je pri tem plamen prijel obleke kake blizu stoječe osebe, naj se ta oseba vrže hitro na tla in se valja tako dolgo, dokler se plamen ne pogasi. Stati po konci je nevarno, ker gre ogenj v obraz in v lase. Dobro je tako gorečega človeka hitro zaviti v debele pokrivače, da se zaduši ogenj.

Goreči petrolej se ne sme gasiti z vodo, marveč z zemljo, pepelom, peskom itd. To plamen poduši. Kako pa kadar nastane ogenj v nastilji ali v seru. Ob takih prilikah se je že večkrat zgodilo, da v kljub hitri pomoči ni bilo mogoče rešiti, ker ni bilo ljudi, ki bi bili znali ravnati s splašeno živalijo. Razun tega so ljudje dostikrat rešitev pokvarili. V slučaju požara je najbolje, da živino odpeljejo iz hleva taki ljudje, ki so vsak dan z njo v dotiki. Konje treba omotati kakor bi bili vpreženi, a govedi vreči je konopec okoli vrata kakor bi se jo hotelo gnati na semenj. Živini, kateri jemlje ogenj vid, naj se zavežejo oči poprej nego se jo žene iz hleva. Z ovcami je treba posebne previdnosti. Pograbitni je ovna predvodnika ter ga postaviti pred vrata, v hlev pa nagnati pse ter jih naščuvati na ovce. Če je le malo ovac je najbolje spehati jih pred vrata.

Ako svetloba plamena od strani pade na vrata, pa ovac ne spravi iz hleva ne pes ne bes. Tu treba hitro izkopati luknjo v zid, ter ovce po tej poti spraviti iz hleva.

Svinje najlože spravi iz svinjaka oni, ki jim daje hrano. Če ne gre z lepa, pa treba pograbit za vresa in zadnje noge, jih izveči iz nevarnosti. Pri reševanju živali iz ognja se ne sme delati hrupa, marveč storiti je vse kar potrebno.

Ko je žival na varnem, je vsa vrata dobro zapreti, da pride čim manj zraka v hlev in se ogenj tem hitreje pogasi. Ako vse drugo nič ne hasne, tedaj treba začeti brizgati vodo, pa na take odprtine, kjer prihaja najmanj zraku blizu. Skropiti je pa na predmet, ki gori. Najbolj je treba varovati stebre in podpore, ki drže po konci stavbe ter gledati na to, da se ogenj ne razširi.

O snaženju hlevov.

Še je vedno taci gospodarjev, ki mislijo, da je odveč čistiti hleve. Mislilo bi se, da taki gospodarji imajo za jeden del živalske vzgoje, ako so hlevi kolikor se dá umazani, smrdljivi, zaprasi in zaduhli, pa je tudi zares takih, katerim je n. pr. za svinje najzdravejši oni svinjak, ki se ne vidi iz nesnage.

In vendar je snažnost glavni pogoj dobrega in uspešnega živinorejstva. Pajčevine po hlevih so najboljše zavetje za prah in v teh hlevskih pajčevinah se najbolj plodé razne bakterije, grda mrčes itd. Isto velja o zanemarijenih kojih po hlevih. Vse te stvari treba vsaj dvakrat na leto — pred nastopom poletja in pred nastopom zime — temeljito odstraniti iz hlevov in hleve popolnoma ostrgati.

Ako se to ne zgodi, zaradi se neštevilno raznih mrčesov, zlasti pa muh in pajkov, čisto tudi strupenih. Od tega trpi živina in krave imajo manj mleka. Pa iz takih hlevov ne prihaja tudi snažno mleko in nesnažnega mleka nikdo ne bo kupoval. Kdor je količkaj oprezen na svoje zdravje, se bo prej prepričal, ako prihaja mleko, ki ga naj uživa iz snažnega hleva.

Torej snažiti, snažiti in zopet snažiti!

Ugašeno apno je jako po ceni in dobi se povsod. Zmešaj ga z vodo in ga dobro razkroji. Z zidarsko ščetko ga na-

vilo in se še vedno prijavljajo. Iz tega se da sklepati, da bo udeležba velikanska.

Prav tako! saj koliko je šibkejših društev, ki niso imela prilike videti in slišati močnih zborov in nastopov, — ter se jim toraj nudi prilika, in to jim bode v vspodbudo za njihov napredek.

Tudi radi potrebe je vse preskrbljeno, saj se nahaja v Ajdovščini in Šturjah 20 gostiln; v slučaju slabega vremena je več dvoran na razpolago, ravno tako bode poseben prostor določen za kolesa, ter prostori za vozove in konje.

O p a z o v a l e c.

Politični pregled.

Carinski odsek.

Carinski odsek je sprejel dne 8. t. m. carino na žito, kakor jo je določil vladni načrt. Predlog posl. Seitzja, naj bi se žitu dovolila prosta carina ali da bi ista ostala kakor dosedaj, je bil odklonjen. Pač pa se je sprejel predlog za carine prosti uvoz gotove množine koruze za Primorsko, Dalmacijo, Tirolsko in Bukovino. Prihodnja seja bo v torek.

Dogodki na Hrvaškem.

Na Hrvaškem strašno hudo vre in se je bati revolucije. V petek se je razposlalo po vsi Hrvaški na tisoče iztisov oklica na hrvaški narod, v katerem se pozivljah hrvaški narod na obran svojih narodnih pravic. Ta oklic se v uvodu glasi tako-le:

„Narode! U borbu treba da stupi cela zemlja, svako selo i svi gradovi po svim stranama. Time će se sila zagrebačkoga silnika raztepeti, a borba naša uspješnije moći voditi. Ako će narod po vani mirovati, sila će banova konačno ugušiti i potlačiti zagrebačko pučanstvo. Ono pak, što radi Hedervari ne tiče se samo Zagreba, već ciele Hrvatske, ciele dakle narod mora stupiti u borbu, da spasi svoj život, svoja prava, svoju čast i slobodu. Hoćemo naša prava! Hoćemo vršenje zakona! Hoćemo naše novce! Hoćemo naše slobode! Dolje sa madjarskom prevlasti! Dolje sa prostom varalicom na banskoi stolici! Dolje sa prostim lopovom i krvopijom! Dolje sa silom i bezakonjem! Dolje sa nepoštenima, sa izdajicama, sa silnicima! Dolje sa banom Khuenom Hedervarijem! On je kujin-ban, a ne narodni ban. Hoćemo narodnu vladu, narodne ljude! Živio narod, živila sloboda, živila Hrvatska! Hrvatska Hrvatima!“

V tem oklicu se pozivljajo med drugim Hrvatje, da v času od 9. do 10. maja odpravijo s silo vse madjarske napise na železnicah, ki vodijo skozi Hrvatsko. Ker leti sum na bivšega poslanca dr. Potočnjaka, da je on ta oklic sestavil ter ga razposlal, so ga v soboto aretirali. Kakor rečeno, na Hrvaskem strašno vre. Protimadjarske demonstracije se pojavljajo po celi zemlji na vseh koncih in krajih. Dočim ima policija na Ogorskem od višjih oblasti naročilo, da postopa proti madjarskim demnonstrantom, ki demonstrirajo proti vojaškemu zakonskemu načrtu in proti cesarski pesmi jako obzirno, imajo orožniki in vojaštvo na Hrvaskem ukaz, da postopajo nasproti Hrvatoma, ki demonstrirajo proti sovražnikom hrvaškega naroda in njegovih svetih pravic, z vso ostroščjo. Nastane le vprašanje, koliko časa bo ta dvojna mera donajala koristi onim, ki jo tako radi rabijo nasproti Slovanom. Ali ni

pod milim nebom ter premočena do nitke; vkljub temu pa je bila dobre volje in polna zaupanja v svojega srebrnolasega vojskovodja „očeta Radetzky“. Ko dospe vsa vojska do reke Mincio, je dobil otočanski batalijon povelje (dne 5. aprila), naj gre en oddelek čez reko na levi breg, da podre most brž ko bo vsa ostala vojska prestopila reko, kar se je že ob 8. uri zjutraj tudi izvršilo. Ostanek batalijona, namreč 4 stotnije brez topov, so pa imele povelje korakati ob desnem bregu Mincia navzgor proti Peschieri. Po razrušenju mosta blizu Monzambana, so bile štiri stotnije batalijona odrezane od vse avstrijske vojske, ter prepuščene sovražniku, čegar predstraže so jim že pred očmi stale na milost in nemilost. Ukljub temu pa se je podvizal batalijon z štirimi stotnjami v trdnjavo Peschiero, kjer je nadomestil en batalijon ljubljanskega polka št. 17, tedaj imenovan „Hohenlohe“, ki je še isti dan odkorakal v Verono.

Radetzky pa je šel v Mantovo, katero je čuval hrabri poveljnik Gorczkow-

morebiti že jako blizu časa, ko se bo tako postopanje hudo maščevalo nad sovražniki slovanstva.

Dosedaj je bilo hrvaško Primorje mirno, ali v soboto začelo je vreti tudi tu. V soboto zvečer so se dogodile na Sušaku pri Reki velike protimadjarske demonstracije in bilo je tudi več oseb aretiranih. V nedeljo pa so postale demonstracije na Sušaku jako resne. Okolo 10. ure zbralo se je na Trsatu več tisoč ljudi s zastavami ter so se skupno podali na Sušak. Med klici: živila Hrvatska, doli z Madjari, doli z banom, napotila se je množica naravnost k zaporom in je zahtevala, da se izpuste oni, katere so aretirali in zaprli v soboto. Pritekli so na lice mesta orožniki in so hoteli razgnati množico, a ni se jim posrečilo. Še le ko sta prišli na Sušak z Reke dve stotnji vojaštva, posrečilo se je razgnati množico. Vojski so zastražili most čez Rečino in niso pustili nobenega na Reko.

V nedeljo je odšel v Križevce jeden batalijon pešpolka št. 27. iz Ljubljane. Ostala dva batalijona tega pešpolka pa sta vedno pripravljena na odhod.

Tretji nižjeavstrijski katoliški shod.

V nedeljo predpoludne se je vršilo ustanovno zborovanje tretjega nižjeavstrijskega katoliškega shoda. Predsednikom je bil izvoljen grof Kuefstein. Cesarju in papežu sti bili odposlani udanostni brzojavki. Na slavnostnem zborovanju, ki se je vršilo zvečer, so bili navzoči mej drugimi: nuncij Taliani, škof Marschal, župan, mnogo poslancev in členov visokega plemstva in duhovščine. Pozdravna govora sta imela dr. Lueger in škof Marschal. Delavec Korschak je imel predavanje o kulturnem pomenu socialnega dviganja delavskega stanu, a princ Lichtenstein je predaval o važnosti katoliškega vseučilišča v Avstriji, ki naj bi bilo v izgled za državne zavode.

Cesarska pesem in Madjari.

V vojaški akademiji za honvede, ki se imenuje tudi Ludovikova akademija, so te dni postavili Butlerju spomenik. K ti slovesnosti so bili vabljeni tudi nekateri državni poslanci. Ker so pa vedeli da se bo po slavnostnem govoru, katerega je govoril ogrski domobranski minister baron Fejervary, svirala cesarska pesem, niso hoteli prisostovati slovesnosti dokler ni bila izvršena ta točka programa. Ravno tako so se odstranili od banketa, ko se je napilo kralju in je godba po nabitnici zasvirala cesarska pesem.

Trozveza.

Listi zdaj uzbijajo, kako je to, da se ni v napitnicah, ki so se vršile pri zadnjem obisku nemškega cesarja v Rimu, ne odstrani nemškega cesarja ne odstrani italijanskega kralja prav nič omenjala trozveza, kar je bilo vedno do zdaj navada, ako so se sestali kjerkoli vladarji držav, pripadajočih h trozvezi. Večina listov sklepa iz te okolnosti, da stoji danes trozveza najbrže na prav slabih nogah ali pa da je sploh ni več. Zanimivo je, kar piše v tem pogledu rusko „Novo Vreme“. Ta list piše tako-le: „Minuli so za vedno tisti časi, ko so Nemčija, Avstrija in Italija sestavljale kompaktno zvezo. Italija je nezadovoljna z Avstrijo radi raznih vprašanj. Nemčija je ljubosumna radi balkanske politike Avstrije in radi tendence avstrijske diplomacije za sporazumno postopanje z Rusijo. Po vsem tem je soditi, da smo na predvečer velikih sprememb v odnosajih med evropskimi državami.“

sky (Poljak) proti upornim meščanom, jo še bolj zavaroval ter potem odšel v Verono z drugim oddelkom vojske in je tam svoj glavni stan postavil. Že poprej je izvedel, da so Benetke s svojimi neizmernimi vojnimi zalogami prišle v roke upornikom, deloma po izdajstvu*, deloma s podkupljivostjo in da so tam razglasili ljudovlado. Vedel je tudi, da so trdnjave Palma (ob primorski meji), Osoppa (ob Talijamentu v videmski pokrajini) in Roka d'Anfo (ob malem jezeru „Lago d'Judrio“ v Lombardiji) v oblasti ustašev, da so vzdignile uporno zastavo skoro vsa lombardo-beneška mesta, kakor (nekdanj slovenski) Videm, Trbiž, Belluno, Bassano, Padova (kjer, kakor gre govorica, imenujejo tudi osle za doktorje!), Vicenza in Brescia in da gredo rimske in napolitanske čete na pomoč njih prostovolcem. S komaj 40.000 mož je stal Radetzky med Padom, Minaiom in Adizo, opirajoč se na taki važni, a l. 1866. brez

*) F. M. L. Zichy, poveljnik Benetk, Madjar po rodu, je deloma podkupljen, deloma iz sočutja izdal Benetke ustašem, ter pobegnil, da ni bilo o njem nič več slišati.

Rusija v Mandžuriji.

V Njučuang je te dni dospelo več ruskih topov. Med Port-Arturjem in reko Liao, je utaborjenih 14.000 mož ruske vojske. Močan oddelek čet pa se je odposlal zasedati mesto Tječuting. Rusi so baje zgradili ob obali in blizu mesta Ljaogong mnogo utrbi, ki zapirajo pot od Port Arturja do reke Liao.

Dogodki na Balkanu.

Srbi, stanujoči na Dunaju, so bili obveščeni, da je dobil te dni bolgarski knez Ferdinand, ki se zdaj zdravi na Rivieri, pismo, s katerim se ga pozivlja, naj se koj povrne v Bolgarijo ter naj odstopi na korist svojega sina Borisa, za katerega naj bi do njegove polnoletnosti vladalo regentstvo. Pismo so mu doposlali baje macedonski ustaški odbori, ki pravijo, da je knez izgubil popolnoma zaupanje pri bolgarskem ljudstvu. Da, celo s smrtjo se žuga knezu.

Koj po solunskih atentatih je Turčija poslala Bolgariji neko noto, sestavljeno v takih izrazih, da se ni Bolgariji zdelo niti vredno odgovarjati Turčiji na tako pisavo. V noti očita namreč Turčija Bolgariji na prav grd način, da je ona kriva atentatov, češ, da dobivajo ustaši vse potrebno strojno za napravo bomb iz Solije, in sicer v nekakem sporazumljenju z bolgarsko vlado. Ves politični svet je smatral to noto za nekak ultimatum, in kakor v Petrogradu, tako tudi na Dunaju so se v resnici bali, da napove Turčija Bolgariji vojsko. Vsa tega sta se pa tudi Rusija in Avstrija požurili, da bi Turčijo nekoliko potolažili, svareč jo pred vojsko, ki bi znala postati jako nevarna za Turčijo. In kakor poročajo listi, se je baje res posrečilo Rusiji in Avstriji to sitno zadevo med Turčijo in Bolgarijo nekoliko poravnati, kar se je zgodilo s tem, da je Turčija na prigovarjanje Rusije umaknila svojo noto.

Še komaj zdaj se je izvedelo, da so ustaši še predpreteklo soboto pognali z dinamitom v zrak mošejo v Köprülü, kjer je molilo 200 muzeľmanov, ki so našli vsi smrt pod ruševinami. Ta atentat je izvršil neki Popoff, pri katerem se je našel listek s sledečim napisom: „Sem Macedonec, jeden izmed onih vitezov smrti, ki so se zaobljubili, da se usmrte koj ko izvrše kak atentat.“

Bolgarija se je obrnila zadnje dni s posebno noto do Rusije, Avstrije in Francoske. V ti noti odklanja vsako odgovornost za to, kar se sedaj godi v Macedoniji. Vse grozovitosti, ki se izvajajo sedaj v Macedoniji, zakrivila je le krvoločnost turških vojakov.

V Monastiru se godi strašne reči. Mori in požiga se tam na vseh koncih in krajih. Bojev se udeležujejo celo ženske. Bolgarsko časopisje hoče po vsi sili vojsko s Turčijo. Bolgarski listi pišejo namreč, da v imenu svobode, za katero se bijejo Macedonci, Bolgari ne smejo pustiti nemaščevane grobove macedonskih borilcev za svobodo. Ako je evropska diplomacija tako lena in hladnokrvna v očigled vsem grozovitostim, katere počenjajo krvoločni Turki, pa Bolgari ne smejo ostati taki, če ima tudi v potokih teči bolgarska kri.

Domače in razne novice.

Imenovanje. — Nadzornikom kazničnih straž v Gradišču je bil imenovan g. J. Malalan iz Trsta.

Smrtna kosa. — V četrtek je umrl v tukajšnji bolnišnici usmiljenih bratov

strela (!) predani trdnjavski četverokot: Peschiero, Mantovo, Legnago in Verono, le skozi južni Tirol s cesarsko državo občujoč. Proti njemu je vodil sam kralj Karol Albert (bahato imenovan „meč Italije“), nad 60.000 Piemontežev; njegove čete so pojačali Toškanci s 6000 mož, Parmezani z 4000 mož in enako število je bilo tudi Modenežev; dalje se je pridružilo njegovim četam več tisoč Lombardov. Za hrblom maršalovim je korakalo 17.000 mož iz bivše cerkvene države in to proti volji papeža Pija IX. (med temi je bilo 4500 Švicarjev), dalje 15.000 Neapolitanov, od katerih pa so se vrnili na klic svojega kralja skoraj vsi, razun 2000 mož, ter s to pokorščino so tudi ob enem pokazali istinitost laškega pregovora, ki pravi: „Napolitani buona gente, ma per la guerra non vale niente!“ (Po naše bi se reklo: Neapolitanci so dobri ljudje, ali za vojsko pa nič ne veljajo!) Poleg tega nevarnega položaja je moral Radetzky posebno skrb obračati glede izdajstva in pa da se mu ugodni preliki ne upre sovražno meščanstvo v

g. Josip Mlakar, uradnik južne železnice. Pokojnik je umrl v cvetu svoje dobe, star šele 26 let, ter doma iz Ljubljane. Iskal je zdravja v bolnišnici v Trstu, a tam so mu svetovali, da goriški zrak bi mu bolj pristajal in v tej nadi je prišel v tukajšnjo bolnišnico, kjer pa je mesto zdravja, našel smrt po 8 dnevih. Bil je jetičen. Pokopali so ga v soboto popoldne. Naj omenimo še, da za mrtvaškim vozom ni bilo žive duše. Pokojnik je zadnji čas služboval na postaji Rubije-S. vodnje. N. p. v m.!

Za „Šolski Dom“ so plačali predsedništvo: Josip Kutin, trgovec v Gorici 1 K; namesto venca na krsto prerano umrlega prof. S. Rutarja dr. Alojzij Franko, odvetnik v Gorici 20 K; v spomin prof. S. Rutarju Fran Sivec, vadnični učitelj 5 K; mesečnino za april so plačali: profesor V. Bežek 2 K; deželni poslanec Leopold Bolko 10 K, profesor Jak. Čebular 2 K, okrajni šolski nadzornik Fr. Finžger 4 K, sodni tajnik Jos. Fon 2 K, deželnosodni svetnik M. Gabrijelčič 2 K, J. A. 2 K, katehete Alojzij Kovačič 2 K, odvetniški koncipijent Srečko Kovačič 2 K, knezovnadškof. tajnik Jos. Ličan 3 K, vadnični učitelj Iv. Mercina 2 K, profesor G. Novak 2 K, asistent dr. A. N. Papež 2 K, stolni vikar dr. And. Pavlica 5 K, kavarar Filip Pečenko 3 K, računarski višji svetnik Iv. Pirjevec 2 K, vodja Svitlosl. Premrou 2 K, profesor I. Gvaiz 2 K, profesor Ant. Šantel 5 K, vodja Fr. Setničar 2 K, vadnični učitelj Fr. Sivec 2 K, katehet And. Tabaj 2 K, notarski kandidat Ferd. Terkuč 2 K, trgovec Josip Zornik 2 K, krojaški mojster Fr. Čufer 2 K; dalje od ženskega oddelka gospe: Drašček Marija 60 h, Finžger Gizela 2 K, Fon Irma 2 K, Hrovatin Antonija 1 K, Kaučič Karla 3 K, Kopač Marija 5 K, Poveraj Milena 1 K, Šantel Avgusta 1 K, ter gospodične: Havel Štefanka 40 h, Kranjec Marija 1 K, Schweekler Amalija 2 K, Šantel Danica in Henrika po 20 h.

Upravištvu je prejelo: Kaučič Fr., trgovec, v spomin pok. prof. S. Rutarja 10 K.

Presrečna hvala vsem dobrotnikom in podpirateljem!

Zrelostni izpiti na tukajšnjih srednjih šolah. — Pismeni zrelosti izpiti na tukajšnji gimnaziji in na realki se prično 25. t. m.

Dopolnilne mestne volitve v Gorici. — Dopolnilne mestne volitve v Gorici se bodo vršile dne 25., 26. in 27. t. m.

Pripravljalnica za jednoletne prostovoljce. — V Gorici se ustanovi pripravljavnica za jednoletne prostovoljce in sicer v ulici sv. Klare v hiši, ki je bila nekdanj lastnina Levijevih dedičev in katero je kupila mestna uprava od nekoga Chiurlotta.

Vojaški pogreb. — V petek je umrl na svojem stanovanju na Franc Jožefovem tekalšču feldmaršallajtnand Anton vitez Mayer-Monte Arabico v 79. svoje dobe. V nedeljo popoldne pa se je vršil vojaški pogreb. Udeležila sta se pogreba dva batalijona pešpolka št. 47. in jedna baterija topničarjev z vojaško godbo. Za križem, katerega je nosil vojak, peljali so s črnim suknom pogrnjenega konja. Za krsto, katero so peljali štirje vranci, pa je jahal jezdec v železju. — Pogreba se je udeležilo vse polno častništva in druge civilne gospode. Na Gorisčeku se je pa streljalo iz pušk in topov. Ker je bila nedelja, se je pri pogrebu gledalcev kar trlo, čeravno je cel čas lil še precej močan dež.

Mantovi in Veroni. Ta ali oni vojskovodja bi mislil v takem položaju na primerno častljivo predajo (kapitulacijo), kakor je to storil n. pr. avstr. general Males po bitki pri Marengi (l. 1800), kjer je odstopil Francozom Italijo do Mincia. Kdo drugi bi bil dal odločiti ta mučni in brezupni položaj na tehtnici glavne bitke; toda stari vojskovodja grof Jožef Radetzky, rojen l. 1768 v Třebnici na Češkem, vojak od l. 1784., l. 1813. general-kvartirmajster zaveznih armad, l. 1832. poveljnik v Lombardiji, l. 1836. feldmaršal, je trdno držal v svojej krepki postojanki Karola Alberta med Adizo in Minciom, da ni mogel ta ne naprej ne nazaj ter je pričakoval založno krdelo, katero je zbiral vojni minister Latour z neznanim trudom pod starim generalom Nugent-om za Sočo v Primorju. Tedaj so lombardo-beneška mesta, Benetke nerade, pripoznale Karola Alberta za svojega kralja in tudi vojvodinji Parma in Modena sta sledili po hrupnih ustajah njih vzgladu.

(Dalje pride.)

maži po stenah, dvakrat, trikrat. Apno ukonča vse nezdruge učinke na zidu.

Kdor je jedenkrat svoj hlev lepo očistil, ga bo veselilo, da to delo ponavlja vsako leto po dvakrat. Kako prijazen je tudi tak hlev! In koristen! Jajca raznih mrčesjih zaleg in ličink se ukončajo s tem čiščenjem; muhe, pajki in druga mrčes beži pred snaženjem iz hleva in škodljive bakterije se izgubijo. Zrak v hlevih postane čistejši in zdravejši, ker apno deluje kot razkužujoče sredstvo.

Torej, gospodarji, bodite pametni in čistite si hleve vsako leto!

G. L.

Loterijske številke.

9. maja.

Dunaj 21 84 1 48 51
Grazec 64 29 72 62 33

„Centralna posojilnica“ v Gorici,

registrovana zadruga z omejeno zavezo, sprejema **hranilne vloge**, katere obrestuje po 4½ p. l. mesečno; nevzdržene obresti pripisuje konec leta h glavnici. Rentni davek plačuje posojilnica sama.

Daje **posojila** udom na osebni kredit po 6% in na vknjižbo po 5½.

Sprejema **člane** z glavnimi deleži po 200 K in z opravičnimi deleži po 2 K.

Otvorja članom tekoče račune, katere obrestuje po dogovoru. Za nalaganje in vračanje so na razpolago položnice c. kr. poštne hranilnice, tako da je mogoče poslati denar brez poštne stroškov.

Uradne ure so vsak delavnik od 8—12, ure zjutraj od 8—12 in zvečer od 2—4 v ulici Vetturini 9.

Krojaška mojstra

Čufer & Bajt

v Gorici, ulica sv. Antona št. 7
v hiši g. Jerneja Kopača
izdelujeta

vsakovrstne obleke za moške po meri, bodisi fine ali pa priproste.

Priporočata se svojim rojakom v Gorici in na deželi, posebno pa č. duhovščini za obilna naročila.

Naznanilo!

Podpisani si usojam naznanjati slavnemu občinstvu v mestu in na deželi, da prevzamem vsled smrti svojega očeta vodstvo in oskrbovanje starodavne gostilne

„Pri Golobu“
na voglu ulice „Morelli“.

Skrbel bodem, da bo tudi v bodoče postrežba vsestransko solidna, kakor je bila doslej.

Leopold Reja.

Anton Pečenko

Vrtna ulica 8 GORICA Via Giardino 8
priporoča

pristna bela
in črna vina
iz vipavskih,
furlanskih,

briskih, dal-
matinskih in
istarskih vi-
nogradov.

Dostavlja na dom in razpošilja po železnici na vse kraje avstro-ogrske monarhije v sodih od 56 litrov naprej. Na zahtevo pošilja tudi vzorce.

Cene zmerne. Postrežba poštena.

Ivan Bednařik

priporoča svojo

knjigoveznico

v Gorici

ulica Vetturini št. 3.

15⁰

pod navadno ceno
razprodaja

radi poznega zimskega časa

J. Zornik

Gorica, Gosposka ulica 7,

vse zimsko blago, kakor n. pr. krasne volnene šerpe, rute, podobele, vsakovrstno Jaegerperilo, rokavice, nogavice, bluze, volno, kožuho, zimske čevlje itd. — Nikdo naj ne zamudi te lepe prilike za ceni nakup!

Odlikovana delavnica!

ANT. KRUSIČ,

krojaški mojster v vrtni ulici 26.

Priporoča se sl. občinstvu v mestu in na deželi, posebno č. duhovščini. — Ima bogato zalogo blaga vsake vrste in za vsaki stan, ter opozarja na ravno došlo sveže pomladansko blago, lastni izdelek **gotovih oblek in površnih sukenj**. Cene prav solidne!

Fani Drašček

zaloga šivalnih strojev

Gorica, Stolna ulica hiš. št. 2.

Prodaja stroje tudi na tedenske ali mesečne obroke. Stroji so iz prvih tovarn ter najboljše, kakovosti. Priporoča se slav. občinstvu.

Podpisani priporoča slavnemu občinstvu v Gorici in na deželi svojo prodajalnico jestvin.

V zalogi ima kave vseh vrst, različne moke iz Majdičevega mlinca v Kranju, nadalje ima tudi raznovrstne pijače na primer: francoski Cognac, pristni kranjski brinjevec, domači tropinovec, fini rum, različna vina, goršice (Senf) Ciril-Metodovo kavo in Ciril-Metodove užigalice. — V zalogi se dobijo tudi testenine tvrdke Žnidaršič & Valenčič v Ilirski Bistrici, ter drugo v to stroko spadajoče blago. — Postrežba točna in po zmernih cenah.

Z odličnim spoštovanjem

Josip Kutin,

trgovec v Semeniški ulici h. št. 1.
(v lastni hiši)

Anton Fon,

klobučar in gostilničar,

Semeniška ulica št. 6,

ima bogato zalogo raznovrstnih klobukov

ter toči v svoji krčmi

pristna domača vina

in postreže tudi z jako ukusnimi jedili.

Rojaki! Spominjajte se o vsaki priliki „Solskega doma“.

Zahvala.

Za mnogoštevilne dokaze iskrenega sočutja povodom boleznin smrti našega iskreno ljubljenega in nepozabnega očeta gosp.

Franceta Kos-a,

posestnika v Kobdilju pri Štanjelu na Krasu,

kakor tudi za nenavadno številno spremstvo na zadnjem potu dragega nam ranjkega, izrekamo najsrčnejšo in najiskrenejšo zahvalo vsem sorodnikom, prijateljem in znancem. Posebej se še zahvaljujemo preč. g. kuratu Jos. Štrancarju, č. g. vikarju Tomanani in č. g. kaplanu K. Oblaku; dalje preblag. g. vitezu in županu Jos. Fabiani-ju, občinskemu starešinstvu, vsem občinarjem in sosedom, posebno tudi onim, ki so nosili krsto in sveče, domačim pevcem za gniljive žalostinke in sploh vsem bližnjim in daljnim, kateri so kakorkoli pripomogli k tako lepemu pogrebu in nas tako tolažili ob naši nenadomestljivi izgubi.

Kobdilj, 7. maja 1903

Žalujoči ostali.

Nova zaloga pristnih vin.

Andrej Abuja,

v Gorici, Križne ulice (Via della Croce) št. 4.

priporoča zasebnikom, krčmarjem in drugim svojo zalogo belih in črnih vin po zmernih cenah. Dostavlja na dom in razpošilja po železnici v sodih po 56 litrov naprej. — Na zahtevo pošilja tudi vzorce. — Postrežba poštena in točna.

Prosiva zahtevati listke!

Največja trgovina z železjem

Konjedic & Zajec

Gorica, pred nadškofijo hiš. št. 11.

Za čas stavbe priporoča vse stavbne potrebščine, kakor: cement, stavbne nosilce, vsakovrstne okove, železje, strešna okna, cevi za stransca itd. Ima v zalogi orodje za vsa rokodelstva iz najbolj slovečih tovarn. Opozarja na svojo bogato izber kuhinjskega in hišnega orodja dob. razpramerno nizkih cenah.

Edina zaloga
stavbenih nositeljev
v Gorici.

Pocinkana žica za vinograde po jako znižanih cenah!

Pozor!

Eno krone nagrade izplačava vsakemu, kdor dokaže s potrdili najino nove ameriške blagajne, da je kupil pri naju za 100 kron blaga.

Prosiva zahtevati listke!

Mejnarodni panorama

iz Berolina, odlik. na vseh svetovnih razstavah.

Restavracija „LA BOHEME“, Gorica, tekalščice
Josipa Verdića št. 38.

Potovanje po svetu, za vseh zanimivo.

Vsak teden nov program!

Od 10. do 16. maja,

Tretje velezanimivo potovanje skozi
Rim.

Nikdo naj ne zamudi ogledati si teh krasnih naravnih lepote.

Odprto vsak dan od 9. zj. do 9. zv.

Vstopnina 40 vin., otroci in vojaki do narednika 20 vin.

GORICA

(Večerno izdanje.)

Uredništvo in upravnništvo se nahajata v »Narodni tiskarni«, ulica Vettorini h. št. 9.

Dopise je nasloviti na uredništvo, oglašje in naročnino pa na upravnništvo »Gorice«. Oglašje se računijo po petitvstah in sicer ako se tiskajo 1-krat po 12 vin., 2-krat po 10 vin., 3-krat po 8 vin. Ako se večkrat tiskajo, računijo se po pogodbi.

Izdajatelj in odgovorni urednik Josip Marušič.

Tiska »Narodna tiskarna« (odgov. J. Marušič).

Križem sveta s posebnim ozirom na slovanski Jug.

(Z dežele.)

Z razmerami na slovanskem Jugu se peča danes tudi že ostali svet. Posebno pozornost na dogodke na slovanskem Jugu obrača nemško in francosko časopisje ne glede seveda na rusko, katero se mora po naravi najbolj zanimati za usodo slovanskih bratov tu doli. Iz pisanja teh listov pa se da tolmačiti dvoje naziranje glede u z r o b o v gibanja v južnoslovanskih pokrajinah. Jedno naziranje gre za tem, da so se Slovani na Jugu politično čudovito probudili ter da so viharji dogodki v njih domovini manifestacija tega probujenja. Drugo naziranje pa izraža sumnjo, da te dogodke proizvoda Slovonom sovražna sila, katera se v svoje sebične politične svrhe poslužuje nevednosti dobrega slovanskega prebivalstva.

Katero naziranje je bliže resnice, o tem ne bomo sodili, resnično pa utegne biti kolikor toliko jedno ko drugo. Ako bi s svoje strani hoteli izreči kako mnenje, bilo bi le to, da je jako čudno, kako desetletje zaporedoma vihra bojni bes, zdaj tu, zdaj tam in da se ne ustavi niti za trenutek.

Ko je utihnila vojna med Japonci in Kitajci zaradi otoka Koreja, nastal je bojni vihar na španjskih otokih Kuba in Filipine, ko je ponehala nevihta tu, je buknilo na Kreti med Grki in Turki, ko se je tu pleglo, pričelo je grmeti v južni Afriki, za južnoafriško nevihto je začelo vreti zopet na Kitajskem, kar je proizvelo boj med Kitajsko in velevladmi, za tem je zavrelo na Marokovskem, a danes se pripravljajo čudne reči v Evropi in sicer na Francoskem ter na slovanskem Jugu. Ako bi hoteli tem neprestanim dogodkom dati primero, rekli bi, da je to tako, kakor ko navstajajo v poletnem času požari po vaseh, ko iz hudobije zažiga skrita zlobna roka zdaj tu zdaj tam, da ga ni skoro dneva, da bi ne gorelo na kakem posestvu.

Kdo pa zažiga bojne požare širom sveta? Katera skrita zlobna roka je to?

Na sumu je mnogo storilcev in gotovo so to oni, ki imajo od taci požarov največ koristi, ali ki jih tudi le pri-

čakujejo. Mi imamo na sumu v prvi vrsti sebično židovstvo in pa one ljudi, ki so z židovstvom v tesni sebični zvezi.

Pa obrnimo svojo pozornost na slovanski Jug, ker nas dogodki tu doli najbolj zanimajo.

Na Hrvatskem so se razvile stvari tako nevarno, da more danes ali jutri priti do groznih presenečenj. Hrvatski narod je silno razburjen in temu je krivo nasilstvo mažaronske vlade hrvaškega bana Hedervary-ja. Tega moža, ki hoče z uprav nečloveškimi sredstvi streti hrvaški narod, sovraži vse ljudstvo tako, da se je bati najhujega, ako mož ne odstopi.

Ko je bil te dni vladni pristaš in posestnik Fodoszy pri banu se pri- tožit, da je ljudstvo napadlo njegov grad, ker je mislilo da je ban pri njem na obisku, je Fodoszy vpričo višjega državnega pravdnika, več nadžupanov in voditeljev mažaronske stranke, razburjen vzkliknil: „Ekscelexca, vl niti ne slutite, kako Vas ljudstvo sovraži!“

In vkljub temu ban se ne odstopi. Iz te trdovratnosti banove bi se dalo sklepati, da ga siloma drži na banskem stolu — nevidna roka, od katere je morda odvisen z dušo in telesom in katera roka je morda ista zlobna roka, ki zažiga bojne požare.

To je le tako rečeno. Ko se je vnela vojna v južni Afriki, se je mnogo pisalo o pravih vzrokih te vojne. Med drugimi se je navajalo kot pravi vzrok nesreče burskega naroda to-le: Ko je bil princ Waleški, sedanjí kralj Edvard VII. angleški še mlad, je živel jako razkošno ter potratil mnogo milijonov pri ženskah in raznih igrar. Zlasti da je igral hazard. Pri vsem tem se je silno zadolžil pri židovskih milijarderjih, ki imajo na Angleškem nadkraljevo oblast. Ko je bila mera prinčevih dolgov baje že polna, so dejali milijarderji: Ali nam omo- gočiti posest južnoafriških zlatih in dijamantnih zakladov, — ali pa denar nazaj! Poslednje mendo ni šlo, nastala pa je vojna v južni Afriki, glede katere so vsi židovski listi jednega mnenja, da bo de bogatstvo zlatih in dijamantnih zakladov stokrat povrnilo vojne stroške; — za obstanek burskega naroda se seveda žid briga toliko ko za lanski sneg.

Ako torej obstoji podobna „kom-

srebrnih dvajsete (cvanckere) v žepu — majorju pl. Ettingshausenu, da naj s svojim hrabrim otočanskim batalijonom naskoči uporno mestece ter ga opleni. En oddelek je šel na desno krilo, ena stotnija lovcev pa na levo, batalijon pa naskoči z golimi bodali mesto, pri katerem spopadu je bil le en mož-graničar ranjen. O hrabrosti graničarjev je pel tedaj celo nemški pesnik: „Und gelt's auch den Himmel zu stürmen, so gebet ihnen nur die Leiter dazu!“ Po naše bi se reklo: „Ako bi se šlo tudi za naskočiti nebó, dajte jim le lestvice zató!“

Na glavnem trgu se je zopet zbral batalijon ter se postavil v red, ne da bi se izvršil ukaz, da naj se mesto opleni. Tedaj pridejo žene z razmršenimi lasmi, držeče v roki svoje dojenčke, ter se vržejo k nogam majorja, proseče za usmiljenje, češ, da se niso uprli meščani, marveč le nezadovoljneži iz bližnjih krajev, ki so prišli oboroženi v mesto. — Htataši so in ponihali iz mesta na vsa

penzacija“ v minijaturi tudi mej hrvaškim banom in mažarskim ali tudi nemškim židovstvom, kdo more to trditi, ali ne- umevno je vsakako, zakaj ban ne odstopi, ko zdaj ve, kako ga hrvaški narod so- vraži? Saj si mora misliti, da niti ni življenja varen! Hrvatsko ljudstvo je bilo uprav izzvano po mažarskih za- stavah in izzivano je še vedno po na- stopanju mažarskih organov, ki delajo pri vsaki priliki z ljudstvom kakor s klavno živino. Uprav lasje se morajo je- žiti človeku, ki čita poročila o sovražnem nastopanju Mažaronov. V naslednjem le nekaj izgledov.

V Križevcih je proglašena nagla sodba. V Gorenji Rieci so bili ve- liki nemiri, žandarji so streljali v ljudstvo in ubili dva kmeta. Ko so banu o tem poročali, je zganil z ramami. Mažaronski uradniki ljudstvo kar uklepajo v jedno verigo in je ženo v ječo kakor tolovaje.

V Zagrebu je predstojnik Trnski suspendiran, ker se je izjavil, da noče biti več Mažaron. Ban odstrani vsako osebo, ki ne soglaša z njegovo politiko. Glogovski župnik Novak je aretiran, ker se ga je zatožilo, da „hujska“ narod. „Hujskati“ pomeni zdaj na Hrvatskem toliko, kakor zagovarjati pravice hrv. naroda.

V Zagrebu se pojavljajo vsak dan nemiri hrv. prebivalstva ter nasilstva Mažaronov. Te dni so pele odlične hrv. dame na ulici hrvaško himno. Mažaronski pandurji so jih s kopiti pušk potisnili v neko vežo in 31 njih proglasi- li za aretirane. Na to je šla deputacija gospodičen k policijskemu šefu mažar- onu Mihičicu zahtevati, da dame izpusti, ali pa naj še nje zapre, ker so tudi demonstrirale. Mažaron se je obnašal proti njim jako surovo, ter jih iztiril iz sobe.

Po vsem Hrvatskem se vrše burne demonstracije. Ob železniški progi od Poduseda do Savskega Marofa je razbit na vseh železniških napisih mažarski tekst. Na pošti v Ravenu je razbit za- jednički grb. Jednake reči se gode po celi deželi, kjer se narod čedalje bolj pridružuje nastopom proti mažarski hegemoniji. —

ter izrekel majorju-poveljniku svojo za- dovoljnost z besedami: „Hvala Vam, gos- pod major, za lep red; jaz pripoznam, da se zamorem vselej zanašati na vrle Hrvate!“

Po enournem oddihu je koračala prednja straža proti mestu Lodi*) in eno uro potem se je plamen in dim vzdigo- val iz Melegnana; ostala vojska, kateri so se lokavi, uporni Italijani, skušali upreti, je mesto oplenila in potem za- žgala.

Otočanski batalijon je bil vedno za prednjo stražo proti Lodi-u, ter se je bližal mestu ob 1. urizjutraj. Ker je bilo mesto zaprto in je bilo to mesto že od nekdaj znano, da je sovražnega mišlje- nja proti Avstriji, se je postavila prednja straža ob jutranjem svitu na ob levi se vzdigajočih višavah, kamor so postavili tudi topove. Isto tako je stala došedša

*) V tem mestu je umrl v slutnji svetosti znani goriški škof Rudolf Jožef grof Edling v pre- gnanstvu l. 1803. za vladu cesarja Jožefa. Bil je raz svoj sedež pregnan radi od cerkve nedovo-

Tako stoje stvari na Hrvatskem, kjer so zli elementje le preveč in pre- dolgo grešili zoper potrpežljivost naroda.

Kako pa na Balkanu? V Bosni tudi vre. Vlada namestnika Kučere, slo- vanskega renegata, uprav grdo nastopa proti katoliškim redovom, obstoječim iz samih Slovanov in proti nadškofu dr. Stadlerju.

Pred Solun so poslale razne vele- vlasti po jedno vojno ladijo. Nemčija pa je poslala kar tri. Avstrija ima že vse pripravljeno za mobilizacijo. Poveljništvo ekspedicije se poveri generalu Galtotzy, kornem poveljniku v Lvovu. Bolgarsko-macedonski revolucionarni odbor dela na vse kriplje na to, da izzove skraj- nosti; turški velik vezir pa na to, da Turčija napove Bolgariji vojno. Turške oblasti z vso strogostjo postopajo z Bol- gari, ker jih smatrajo za proizročitelje nemirov.

To je slika položaja na slovanskem Jugu, iz katerega položaja, dal Bog, da bi se izcimala svoboda in samostojnost Slo- vanov in ne nasprotno.

Dopisi.

Iz Ajdovščine. 9. maja 1903. — Nenavadno gibanje pričelo se je za do- stojen sprejem milih tržaških, goriških in vipavskih gostov na binkoštni pon- deljek ob času velike narodne veselice v Ajdovščini-Šturiji.

Županstva, društva, in zasebniki, vse tekmuje.

Odlični veselični odsek, sestavljen iz zastopnikov tukajšnjih društev in ljudstva, se pridno udeležujejo odsekovih sej, pri katerih se živahno motri za vso udobnost.

Naročil je za isti dan dve godbi, izposloval od sl. županstva veselični prostor, ki obsega 1300 kv. met. na Lav- ričem trgu, kakor tudi poseben prostor, kjer se bode telovadba Sokolov vršila. Določil prostor za oder in slavoloke, na- ročil dekoracije ter umetne ognje. Sploh: nalogi, ki si jo je nadel, hoče, kolikor mu tukajšnje razmere dopuščajo, popol- noma zadostiti.

Vabilo doposlalo se je vsem znanim društvom. Akoravno je še le kratek čas od tega, odzvalo se je že precejšnje šte-

in združena vojska za slučaj zagona iz obzidanega mesta, ali da se ji odreče uhođ v mesto, dobro pripravljena; top- ničarji pa so stali z gorečimi prižigalni- cami pri svojih proti durim obrnjenih topovih.

Na zahtevo, da naj se duri odpro, so jih prestrašeni meščani takoj odpri in ob zgodnjem jutru je korakala vsa vojska, z maršalom Radetzkom na čelu, svirajoč veselo koračnico v Lodi.

Večidel čet je moral prenočiti čez reko Adde pod milim nebom, ostale pa so se utaborile po mestnih trgih in na gradu. Naglo naprej pomikanje Pie- montežev je primoralo maršala, da je zapovedal, naj se ostale čete in vsa prtljaga v vsi naglici še isti večer spravi čez most na levi breg reke Adde. Drugo jutro 26. marca je vsa vojska zapustila Lodi; na vsej poti proti Cremi je deže- vala, in tukaj je moral otočanski batali- jon zopet stati na prednji straži ter na neki močvirni senožeti prenočiti. Tako

LISTEK.

Spomin na 55-letnico nastaje v Milann in hrvatsko junaštvo v istej.

(»Et meminisse juvat«, Spisal M. Mihaeljev.)

(Dalje.)

*Puca puška, a topovi riču.
A junaci oružani viču.

Vojaška pesem.

Na mnogih krajih so našli cesto od ustašev prekopano, toda okopniki so jo hitro popravili. Prednja straža se ustavi za en streljaj iz topa pred Melegnanom, in ko je dobil maršal Radetzky zanika- ven odgovor glede neoviranega prehoda vojske skozi mesto, je ukazal postaviti dva topa pred prednjo stražo, ki sta za- čela streljati na Melegnano. Pred mestom stoječi ustaši so se na prvi strel iz topa razpršili na vse strani, med tem ko je že druga granata zažgala zadeto poslopje v mestu. Vrgli so še nekaj krogelj in granat v mestece, potem pa zapove mar- šal Radetzky. — ki ni imel sební oh

vilo in se še vedno prijavljajo. Iz tega se da sklepati, da bo udeležba veličanska.

Prav tako! saj koliko je šibkejših društev, ki niso imela prilike videti in slišati močnih zborov in nastopov, — ter se jim toraj nudi prilika, in to jim bode v vspodbudo za njihov napredek.

Tudi radi postrežbe je vse preskrbljeno, saj se nahaja v Ajdovščini in Šturjah 20 gostiln; v slučaju slabega vremena je več dvoran na razpolago, ravno tako bode poseben prostor določen za kolesa, ter prostori za vozove in konje.

O p a z o v a l e c.

Politični pregled.

Carinski odsek.

Carinski odsek je sprejel dne 8. t. m. carino na žito, kakor jo je določil vladni načrt. Predlog posl. Seitz'a, naj bi se žitu dovolila prosta carina ali da bi ista ostala kakor dosedaj, je bil odklonjen. Pač pa se je sprejel predlog za carine prosti uvoz gotove množine koruze za Primorsko, Dalmacijo, Tirolsko in Bukovino. Prihodnja seja bo v torek.

Dogodki na Hrvaškem.

Na Hrvaškem strašno hudo vre in se je bati revolucije. V petek se je razposlalo po vsi Hrvaški na tisoče iztisov oklica na hrvaški narod, v katerem se pozivlja hrvaški narod na obran svojih narodnih pravic. Ta oklic se v uvodu glasi tako-le:

„Narode! U borbu treba da stupi ciela zemlja, svako selo i svi gradovi po svim stranama. Time će se sila zagrebačkoga silnika raztepeti, a borba naša uspješnije moći voditi. Ako će narod po vani mirovati, sila će banova konačno ugušiti i potlačiti zagrebačko pučanstvo. Ono pak, što radi Hedervari ne tiče se samo Zagreba, već ciele Hrvatske, cieli dakle narod mora stupiti u borbu, da spasi svoj život, svoja prava, svoju čast i slobodu. Hoćemo naša prava! Hoćemo vršenje zakona! Hoćemo naše novce! Hoćemo naše slobode! Dolje sa madjarskom prevlasti! Dolje sa prostom varalicom na banskoj stolici! Dolje sa prostim lopovom i krvopijom! Dolje sa silom i bezakonjem! Dolje sa nepoštenima, sa izdajicama, sa silnicima! Dolje sa banom Khuenom Hedervarijem! On je kujin-ban, a ne narodni ban. Hoćemo narodnu vladu, narodne ljude! Živio narod, živila sloboda, živila Hrvatska! Hrvatska Hrvatima!“

V tem oklicu se pozivljajo med drugim Hrvatje, da v času od 9. do 10. maja odpravijo s silo vse madjarske napise na železnicah, ki vodijo skozi Hrvatsko. Ker leti sum na bivšega poslanca dr. Potočnjaka, da je on ta oklic sestavil ter ga razposlal, so ga v soboto aretirali. Kakor rečeno, na Hrvaškem strašno vre. Protimadjarske demonstracije se pojavljajo po celi zemlji na vseh koncih in krajih. Dočim ima policija na Ogorskem od višjih oblasti naročilo, da postopa proti madjarskim demonstrotom, ki demonstirujejo proti vojaškemu zakonskemu načrtu in proti cesarski pesmi jako obzirno, imajo orožniki in vojaštvo na Hrvaškem ukaz, da postopajo nasproti Hrvatim, ki demonstirajo proti sovražnikom hrvaškega naroda in njegovih svetih pravic, z vso ostroščjo. Nastane le vprašanje, koliko časa bo ta dvojna mera donajala koristi onim, ki jo tako radi rabijo nasproti Slovanom. Ali ni

morebiti že jako blizu čas, ko se bo tako postopanje hudo maščevalo nad sovražniki slovanstva.

Dosedaj je bilo hrvaško Primorje mirno, ali v soboto začelo je vreti tudi tu. V soboto zvečer so se dogodile na Sušaku pri Reki velike protimadjarske demonstracije in bilo je tudi več oseb aretiranih. V nedeljo pa so postale demonstracije na Sušaku jako resne. Okolo 10. ure zbralo se je na Trsatu več tisoč ljudi še zastavi mi ter so se skupno podali na Sušak. Med klici: živila Hrvatska, doli z Madjari, doli z banom, napotila se je množica naravnost k zaporom in je zahtevala, da se izpuste oni, katere so aretirali in zaprli v soboto. Pritekli so na lice mesta orožniki in so hoteli razgnati množico, a ni se jim posrečilo. Še le ko sta prišli na Sušak z Reke dve stotnijski vojaštva, posrečilo se je razgnati množico. Vojski so zastražili most čez Rečino in niso pustili nobenega na Reko.

V nedeljo je odšel v Križevce jeden batalijon pešpolka štev. 27. iz Ljubljane. Ostala dva batalijona tega pešpolka pa sta vedno pripravljena na odhod.

Tretji nižjeavstrijski katoliški šbed.

V nedeljo predpoludne se je vršilo ustanovno zborovanje tretjega nižjeavstrijskega katoliškega shoda. Predsednikom je bil izvoljen grof Kuefstein. Cesarju in papežu sti bili odposlani udanostni brzojavki. Na slavnostnem zborovanju, ki se je vršilo zvečer, so bili navzoči mej drugimi: nuncij Taliani, škof Marschal, župan, mnogo poslancev in členov visokega plemstva in duhovščine. Pozdravna govora sta imela dr. Lueger in škof Marschal. Delavec Korschak je imel predavanje o kulturnem pomenu socijalnega dviganja delavskega stanu, a princ Lichtenstein je predaval o važnosti katoliškega vseučilišča v Avstriji, ki naj bi bilo v izgled za državne zavode.

Cesarska pesem in Madjarl.

V vojaški akademiji za honvede, ki se imenuje tudi Ludovikova akademija, so te dni postavili Butlerju spomenik. K ti slovesnosti so bili vabljeni tudi nekateri državni poslanci. Ker so pa vedeli da se bo po slavnostnem govoru, katerega je govoril ogrski domobranski minister baron Fejervary, svirala cesarska pesem, niso hoteli prisostovati slovesnosti dokler ni bila izvršena ta točka programa. Ravno tako so se odstranili od banketa, ko se je napilo kralju in je godba po napitnici zasvirala cesarska pesem.

Trozveza.

Listi zdaj uzibajo, kako je to, da se ni v napitnicah, ki so se vršile pri zadnjem obisku nemškega cesarja v Rimu, ne odstrani nemškega cesarja ne odstrani italijanskega kralja prav nič omenjala trozveza, kar je bilo vedno do zdaj navada, ako so se sestali kjerkoli vladarji držav, pripadajočih h trozvezi. Večina listov sklepa iz te okolnosti, da stoji danes trozveza najbrže na prav slabih nogah ali pa da je sploh ni več. Zaninljivo je, kar piše v tem pogledu rusko „Novo Vreme“. Ta list piše tako-le: „Minuli so za vedno tisti časi, ko so Nemčija, Avstrija in Italija sestavljale kompaktno zvezo. Italija je nezadovoljna z Avstrijo radi raznih vprašanj. Nemčija je ljubosumna radi balkanske politike Avstrije in radi tendence avstrijske diplomacije za sporazumno postopanje z Rusijo. Po vsem tem je soditi, da smo na predvečer velikih sprememb v odnošajih med evropskimi državami.“

pod milim nebom ter premočena do nitke; vkljub temu pa je bila dobre volje in polna zaupanja v svojega srebrnolasega vojskovodja „očeta Radetzky“. Ko dospe vsa vojska do reke Mincio, je dobil otočanski batalijon povelje (dne 5. aprila), naj gre en oddelek čez reko na levi breg, da podre most brž ko bo vsa ostala vojska prestopila reko, kar se je že ob 8. uri jutraj tudi izvršilo. Ostanek batalijona, namreč 4 stotnije brez topov, so pa imele povelje korakati ob desnem bregu Mincia navzgor proti Peschieri. Po razrušenju mosta blizu Monzambana, so bile štiri stotnije batalijona odrezane od vse avstrijske vojske, ter prepuščene sovražniku, čegar predstraže so jim že pred očmi stale na milost in nemilost. Ukljub temu pa se je podvzval batalijon z štirimi stotnijami v trdnjavo Peschiero, kjer je nadomestil en batalijon ljubljanskega polka št. 17, tedaj imenovan „Hohenlohe“, ki je še isti dan odkorakal v Verono.

Radetzky pa je šel v Mantovo, ka-

sky (Poljak) proti upornim meščanom, jo še bolj zavaroval ter potem odšel v Verono z drugim oddelkom vojske in je tam svoj glavni stan postavil. Že poprej je izvedel, da so Benetke s svojimi neizmernimi vojnimi zalogami prišle v roke upornikom, deloma po izdajstvu*, deloma s podkupljivostjo in da so tam razglasili ljudovlado. Vedel je tudi, da so trdnjave Palma (ob primorski meji), Osoppa (ob Talijamentu v videmski pokrajini) in Roka d'Anfo (ob malem jezeru „Lago d'Judrio“ v Lombardiji) v oblasti ustašev, da so vzdignile uporno zastavo skoro vsa lombardo-beneška mesta, kakor (nekdanj slovenski) Videm, Trbiž, Belluno, Basano, Padova (kjer, kakor gre govorica, imenujejo tudi osle za doktorje!), Vicenza in Brescia in da gredo rimske in napolitanske čete na pomoč njih prostovoljcem. S komaj 40.000 mož je stal Radetzky med Padom, Minaiom in Adižo, opirajoč se na taki važni, a l. 1866. brez

*) F. M. L. Zichy, poveljnik Benetk, Madjar po rodu, je deloma podkupljen, deloma iz sočutja izdal Benetke ustašem, ter pobegnil, da

Rusija v Mandžuriji.

V Njučuang je te dni dospelo več ruskih topov. Med Port-Arturjem in reko Liao, je utaborjenih 14.000 mož ruske vojske. Močan oddelek čet pa se je odposlal zasesti mesto Tječuting. Rusi so baje zgradili ob obali in blizu mesta Ljaogong mnogo utr, ki zapirajo pot od Port Arturja do reke Liao.

Dogodki na Balkanu.

Srbi, stanujoči na Dunaju, so bili obveščeni, da je dobil te dni bolgarski knez Ferdinand, ki se zdaj zdravi na Rivieri, pismo, s katerim se ga pozivlja, naj se koj povrne v Bolgarijo ter naj odstopi na korist svojega sina Borisa, za katerega naj bi do njegove polnoletnosti vladalo regentstvo. Pismo so mu doposlali baje macedonski ustaški odbori, ki pravijo, da je knez izgubil popolnoma zaupanje pri bolgarskem ljudstvu. Da, celo s smrtjo se žuga knezu.

Koj po solunskih atentatih je Turčija poslala Bolgariji neko noto, sestavljeno v takih izrazih, da se ni Bolgariji zdelo niti vredno odgovarjati Turčiji na tako pisavo. V noti očita namreč Turčija Bolgariji na prav grd način, da je ona kriva atentatov, češ, da dobivajo ustaši vse potrebno streljivo za napravo bomb iz Solije, in sicer v nekakem sporazumljenju z bolgarsko vlado. Ves politični svet je smatral to noto za nekaj ultimatum, in kakor v Petrogradu, tako tudi na Dunaju so se v resnici bali, da napove Turčija Bolgariji vojsko. Vsled tega sta se pa tudi Rusija in Avstrija požurili, da bi Turčijo nekoliko potolažili, svareč jo pred vojsko, ki bi znala postati jako nevarna za Turčijo. In kakor poročajo listi, se je baje res posrečilo Rusiji in Avstriji to sitno zadevo med Turčijo in Bolgarijo nekoliko poravnati, kar se je zgodilo s tem, da je Turčija na prigovarjanje Rusije umaknila svojo noto.

Še komaj zdaj se je izvedelo, da so ustaši še predpreteklo soboto pogнали z dinamitom v zrak mošejo v Köprülü, kjer je molilo 200 muzeľmanov, ki so našli vsi smrt pod ruševinami. Ta atentat je izvršil neki Popoff, pri katerem se je našel listek s sledečim napisom: „Sem Macedonec, jeden izmed onih viteзов smrti, ki so se zaobljubili, da se usmrte koj ko izvrše kak atentat.“

Bolgarija se je obrnila zadnje dni s posebno noto do Rusije, Avstrije in Francoske. V ti noti odklanja vsako odgovornost za to, kar se sedaj godi v Macedoniji. Vse grozovitosti, ki se izvajajo sedaj v Macedoniji, zakrivila je le krvoločnost turških vojakov.

V Monastiru se godé strašne reči. Mori in požiga se tam na vseh koncih in krajih. Bojev se udeležujejo celo ženske. Bolgarsko časopisje hoče po vsi sili vojsko s Turčijo. Bolgarski listi pišejo namreč, da v imenu svobode, za katero se bijejo Macedonci, Bolgari ne smejo pustiti nemaščevane grobove macedonskih borilcev za svobodo. Ako je evropska diplomacija tako lena in hladnokrvna v očigled vsem grozovitostim, katere počenjajo krvoločni Turki, pa Bolgari ne smejo ostati taki, če ima tudi v potokih teči bolgarska kri.

Domače in razne novice.

Imenovanje. — Nadzornikom kazničnih straž v Gradišču je bil imenovan g. J. Malalan iz Trsta.

Smrtna kosa. — V četrtek je umrl v tukajšnji bolnišnici usmiljenih bratov

strela (!) predani trdnjavski četverkot: Peschiero, Mantovo, Legnago in Verono, le skozi južni Tirol s cesarsko državo občujoč. Proti njemu je vodil sam kralj Karol Albert (bahato imenovan „meč Italije“), nad 60.000 Piemontežev; njegove čete so pojačili Toskanci s 6000 mož, Parmezani z 4000 mož in enako število je bilo tudi Modenežev; dalje se je pridružilo njegovim četam več tisoč Lombardov. Za hrbtom maršalovim je korakalo 17.000 mož iz bivše cerkvene države in to proti volji papeža Pija IX. (med temi je bilo 4500 Švicarjev), dalje 15.000 Neapolitanov, od katerih pa so se vrnili na klic svojega kralja skoraj vsi, razun 2000 mož, ter s to pokorsčino so tudi ob enem pokazali istinitost laškega pregovora, ki pravi: „Napolitani buona gente, ma per la guerra non vale niente!“ (Po naše bi se reklo: Neapolitanci so dobri ljudje, ali za vojsko pa nič ne veljajo!) Poleg tega nevarnega položaja je moral Radetzky posebno skrb obračati glede izdajstva in pa da se mu obgodni

g. Josip Mlakar, uradnik južne železnice. Pokojnik je umrl v cvetu svoje dobe, star šele 26 let, ter doma iz Ljubljane. Iskal je zdravja v bolnišnici v Trstu, a tam so mu svetovali, da goriški zrak bi mu bolj pristojal in v tej nadi je prišel v tukajšnjo bolnišnico, kjer pa je mesto zdravja, našel smrt po 8 dnevih. Bil je jetičen. Pokopali so ga v soboto popoldne. Naj omenimo še, da za mrtvaškim vozom ni bilo žive duše. Pokojnik je zadnji čas služboval na postaji Rubije-Sovodnje. N. p. v m.!

Za „Šolski Dom“ so plačali predsedništvo: Josip Kutin, trgovec v Gorici 1 K; namesto venca na krsto prerano umrlega prof. S. Rutarja dr. Alojzij Franko, odvetnik v Gorici 20 K; v spomin prof. S. Rutarju Fran Sivec, vadnični učitelj 5 K; mesečnino za april so plačali: profesor V. Bežek 2 K; deželni poslanec Leopold Bolko 10 K, profesor Jak. Čebular 2 K, okrajni šolski nadzornik Fr. Finžger 4 K, sodni tajnik Jos. Fon 2 K, deželnosodni svetnik M. Gabrijelič 2 K, J.-k. A. 2 K, katehete Alojzij Kovačič 2 K, odvetniški koncipijent Srečko Kovačič 2 K, knezozadškof, tajnik Jos. Ličan 3 K, vadnični učitelj Iv. Mercina 2 K, profesor G. Novak 2 K, asistent dr. A. N. Papež 2 K, stolni vikar dr. And. Pavlica 5 K, kavarnar Filip Pečenec 3 K, računarški višji svetnik Iv. Pirjevec 2 K, vodja Svitlosl. Premrou 2 K, profesor I. Gvaiz 2 K, profesor Ant. Šantel 5 K, vodja Fr. Setničar 2 K, vadnični učitelj Fr. Sivec 2 K, katehet And. Tabaj 2 K, notarski kandidat Ferd. Terkuč 2 K, trgovec Josip Zornik 2 K, krojaški mojster Fr. Čufer 2 K; dalje od ženskega oddelka gospe: Drašček Marija 60 h, Finžger Gizela 2 K, Fon Irma 2 K, Hrovatin Antonija 1 K, Kaučič Karla 3 K, Kopač Marija 5 K, Poveraj Milena 1 K, Šantel Avgusta 1 K, ter gospodične: Havel Štefanka 40 h, Kranjec Marija 1 K, Schweckler Amalija 2 K, Šantel Danica in Henrika po 20 h.

Upravištvu je prejelo: Kaučič Fr., trgovec, v spomin pok. prof. S. Rutarja 10 K.

Presrečna hvala vsem dobrotnikom in podpirateljem!

Zrelostni izpiti na tukajšnjih srednjih šolah. — Pismeni zrelosti izpiti na tukajšnji gimnaziji in na realki se prično 25. t. m.

Dopolnilne mestne volitve v Gorici. — Dopolnilne mestne volitve v Gorici se bodo vršile dne 25., 26. in 27. t. m.

Pripravljalnica za jednoletne prostovoljce. — V Gorici se ustanovi pripravljavnica za jednoletne prostovoljce in sicer v ulici sv. Klare v hiši, ki je bila nekdanj lastnina Levijevih dedičev in katero je kupila mestna uprava od nekoga Chiurlotta.

Vojaški pogreb. — V petek je umrl na svojem stanovanju na Franc Jožefovem tekališču feldmaršallajtnant Anton vitez Mayer-Monte Arabico v 79. svoje dobe. V nedeljo popoldne pa se je vršil vojaški pogreb. Udeležila sta se pogreba dva batalijona pešpolka štev. 47. in jedna baterija topničarjev z vojaško godbo. Za križem, katerega je nosil vojak, peljali so s črnim suknom pogrnjenega konja. Za krsto, katero so peljali štirje vranci, pa je jahal jezdec v železju. — Pogreba se je udeležilo vse polno častništva in druge civilne gospode. Na Gorisčeku se je pa streljalo iz pušk in topov. Ker je bila nedelja, se je pri pogrebu gledalcev kar trlo, čeravno je cel čas lil še precej močan dež.

Mantovi in Veroni. Ta ali oni vojskovodja bi mislil v takem položaju na primerno častljivo predajo (kapitulacijo), kakor je to storil n. pr. avstr. general Males po bitki pri Marengi (l. 1800), kjer je odstopil Francozom Italijo do Mincia. Kdo drugi bi bil dal odločiti ta mučni in brezupni položaj na tehtnici glavne bitke; toda stari vojskovodja grof Jožef Radetzky, rojen l. 1768 v Třebnici na Češkem, vojak od l. 1784., l. 1813. general-kvartirmajster zaveznih armad, l. 1832. poveljnik v Lombardiji, l. 1836. feldmaršal, je trdno držal v svojej krepki postojanki Karola Alberta med Adižo in Minciom, da ni mogel ta ne naprej ne nazaj ter je pričakoval za ložno krdelo, katero je zbiral vojni minister Latour z neznanim trudom pod starim generalom Nugent-om za Sočo v Primorju. Tedaj so lombardo-beneška mesta, Benetke nerade, pripoznale Karola Alberta za svojega kralja in tudi vojvodinji Parma in Modena sta stedili po hrupnih ustajah njih vzgledu.

(Dalje pride.)

Poročilo „Goriške ženske podružnice družbe sv. Cirila in Metoda“ na XIV. podružničnem letnem obnem zboru dne 10. maja 1903. — Z današnjim dnem začne gor. ž. por. sv. C. in M. 14. leto svojega delovanja. Lepa doba je že tedaj pretekla, od kar dviga naša podružnica svoj prapor kvišku vabeč pod isti zavedno slovensko ljudstvo. Ako pomislimo, da so primorski Slovenci moralno prisiljeni prav pogostoma seči v svoj žep ter pripomoči zdaj temu, potem onemu društvu, moramo priznati, da je njihova požrtvovalnost res izredna. Odkod ta nesebična darežljivost? Plemenito svojstvo našega ljudstva izvira le iz vzvišenega namena, vsled katerega stremi za tem, da se mu ne trgajo pravice, katere mu je zajamčil Večni — pravice do lastnega obstanka. Naj le drugi narodje udobneje žive, žilavost in krepost ostane le onemu, kateri se bori. In da naši rojaki v svoji borbi ne pešajo, kaže izmed mnogih društev tudi naša gor. ženska podružnica, katere uspeva izborno, toliko v gmotnem, kot v moralnem oziru. Naj omenim tu le krasne duševne užitke, katere nudi ona leto za leto hvaležnemu slovenskemu občinstvu. Stojč nad vsakim strankarstvom, sega vsakomur prijazno v roko (bogatinu in revežu), po vzgledu slovanskih zaščitnikov sv. Cirila in Metoda.

Odbor je preskrbel, kakor v vseh preteklih letih, revnim slov. otrokom za „Božičnico“ obleke, obuvala itd. Dne 22. marca t. l. priredil podružnično veselico, pri kateri se je vprizorila spevoigra „Pepelka“. Čisti dohodek 300 K 90 h je poslala gospa blagajničarica 28. marca 1903. glavnemu vodstvu družbe sv. Cirila in Metoda v Ljubljano. Dne 29. marca t. l. se je na splošno željo ponovil imenovan koncert. Čisti dohodek 120 K se je izročil odboru „Šolskega Doma“.

Družba sv. Cirila in Metoda je zborovala letos v Ilirski Bistrici, in nas povabila tja k XVII. veliki redni skupščini na dan 7. avgusta 1902. Našo podružnico je zastopala podružnična tajnica.

Podružnična blagajna je imela v preteklem letu

dohodkov:

1. Lanski preostanek . . . 121 K 82 h
2. Letnina za leto 1902 . . . 285 „ —
3. Radodarni doneski . . . 80 „ —

skupaj: 486 K 82 h

Stroškov:

Glavnemu vodstvu se je poslalo 12. decembra 1902 l. 220 K — h
Božičnica in drugi medletni stroški znašajo . . . 92 K 48 „

skupaj: 312 K 48 h

Dohodkov je bilo . . . 486 K 82 h
Stroškov je bilo . . . 312 „ 48 „
V podruž. blagajni ostane . 174 K 34 h

Dne 10. maja t. l. so bile izvoljene v načelnstvo sledeče gospe in gospice: gospa Avgusta Šantelj, predsednica; g. Ana Dovgan, tajnica; g. Karolina Makuc, blagajničarica; Namestnice: g. Milena dr. Papež, g. Lavosl. Koršič in g. Elza Makuc. Odbornice: g. Amalija Drufovka, g. Marija Kopač in g. Rožica Bizjak.

V Gorici 10. maja 1903.

Slana. — Največjo škodo po slani so letos trpele sledeče občine v goriški okolici in sicer: Vogersko, Šempas, St. Andrež, Dornberg, Kojško, Vipolže, Kozana, Šmartno, Gradno, Vedrijan, Sovodnje, Podgora St. Peter, Bilje, Gabrje, Sv. Križ, Černiče, Šmarje, Rihenberg, Vrtovin, Kamnje, Kanal, Anhova, Avče in Ajba. Trpelo je tu seveda največ sadno drevje.

Pristna fotografija. — V zadnji številki „Soče“ se je zagnal nekdo v dr. A. Pavlico, ker je na šempeterski slavnosti izrazil željo, naj bi se na podlagi krščanskih principov vrnila med goriške Slovence zopet jedinstvo in sloga, ki sta jedini pogoj pravemu napredku goriških Slovencev. Pri ti priliki pa je nagromadil na njega toliko psokv in mu pripisal toliko lastnosti, da vdbi čitatelj koj pravo in pristno fotografijo „Sočinega“ članekarja, in da lahko s prstom koj pokaže na njega, ako v omenjenem člančiču zameni osebo dr. Pavlice, z osebo glavnega sotrudnika „Soče“. Wie der Schelm ist...

O uboga naša šolska mladina. — Zadnja „Soča“ priobčuje iz učiteljskih krogov člančič, naperjen proti g. županu lokavškemu J. Vidmarju. Ta člančič je pisan tako surovo, tako nizko, da moramo v resnici obžalovati občino, katere je tako nesrečna, da ima za učitelja tako duševno barabče, kakor mora biti oni učitelj, ki je spisal omenjeni člančič v zadnji „Soči“. Kako naj tak človek odgojuje našo mladino, kako naj širi med njo omiko, ko si izdaje s tako pisavo najpristnejše spričevalo, da je jako slabo odgojen in da ni prav čisto nič omikan, kajti naš pregovor pravi, da dá sod iz sebe le to, kar ima v sebi.

Katoliško društvo slovenskih učiteljev na Primorskem je imelo dne 29. malega travna prvo slovesno zborovanje na čast petindvajsetletnice sv. Očeta Leona XIII. Otvorilo se je lepo zborovanje s papeževim himno. Na to je imel dohovni voditelj, preč. gosp. župnik Ivan Kokošar, slavnostni govor. Sledili ste krasni deklaraciji Prelesnikov „Silvestrov večer“ in Gregorčičev „Naš čolnčič otimimo“, dalje prelepi točki: Mendelssohnov dvospev „Večerna pesem“ in Schubertov samospev „Vera v spomlad“. — Predsednica je prebrala svojo novelo „Jelena“. — Slavnost se je završila s zborom „Regina coeli“. Dne 13. maja bo predsednica predavala o didaktiki ob 5. uri pop., dne 17. maja pa o metodiki. Prihodnje občno zborovanje bo dne 27. maja ob 5. uri pop. M. H. W.

Obrtna šola za zidarje v Renčah je imela 3. t. m. sklep šolskega leta. Vspehi šole so bili najlepši. Na učnih izdelkih se je videla velika pridnost učencev, ki se kaže sosebno v natančno izvedenem elementarnem risanju in stavbenih načrtih. Ta obrtna šola je bila ustanovljena pred 7 leti. Minulo šolsko leto je obiskalo pouk v 3 razredih 62 učencev, med temi 54 domačinov in 8 iz drugih občin. Učenci so redno zahajali v šolo ter pridno sledili pouku, kar kaže končni povsem povoljni vspeh. Podučevalo se je: prostoročno in geometrično risanje, nauk o stavbarstvu, modeliranje, obrtno spise in računstvo, knjigovodstvo ter nemščina. Zavod so gmotno podpirali visoka naučna uprava, deželni odbor, kupčijska zbornica, okrajni šol. svet in domača občina.

Tudi grof Attems je velik prijatelj te šole.

Izpred sodišča. — Pecorari Vincenc iz Sv. Lovrenca pri Muši je bil hudo jezen na svojo ženo, ker je ona nekoliko poskrbela, da ga je dela sodnija zaradi zapravljenosti pod kuratelo. Dne 7. aprila priskrbel si je Pecorari nož. Ko ga je neki Medeat vprašal, zakaj mu bo rabil, mu je Pecorari odgovoril, da hoče z njim zaklati ženo. Pecorari se je moral te dni zaradi nevarnega žuganja zagovarjati na tukajšnjem okrožnem kot kazenskem sodišču. Pecorari je sicer priznal, da je izustil zgoraj navedene besede, ali tajil je trdovratno, da bi bil imel namen umoriti ženo. Vse to pa mu ni nič pomagalo, kajti sodišče ga je obsodilo na 4 mesečno ječo z enim postom vsaki mesec.

Zaradi javnega nasilstva pa so bili obtoženi 24-letni kamnosek Anton Culot, 22-letni kamnosek Anton Kamenšek in 22-letni kmečki fant Fornazarič Miha, vsi trije iz Gorice. Na Velikonoč je bilo namreč v krčmi nekega Piculina Podturnom zbranih kakih 50 oseb, ki so se v pozno noč prepevale. Vstopila sta v krčmo redarja Humar in Fain ter opomnila navzoče, da naj ne pojo več. Večina njih je nehala peti, le nekateri, med temi tudi zgoraj omenjeni trije obtoženci, se niso zmenili za opomin redarjev. Ker je prvi izmed zgoraj imenovanih redarjev Humarju nedostojno odgovoril, ko ga je vprašal po imenu, hotel ga je Humar aretirati. Kamenšek in Fornazarič sta pa Culota redarju iztrgala iz rok, na kar sta redarja zapustila krčmo, ker so tudi ostali pivci začeli nekako režati na nju in bi bila vsled tega vsled take premoči za nju nevarnost velika. Kasneje pa je prišlo tje večje število redarjev in ti so omenjene tri obtožence aretirali. Pri kazenski obravnavi, ki se je vršila te dni, bil je Culot obsojen na 14 dni zapor, Kamenšek na 5 mesečno ječo, Fornazarič pa na 3 mesečno ječo.

Napad. — V Sovodnjah so napadli in ranili v soboto Janeza Placerja, ki dela v Nabrežini, a se njegovo stalno bivališče nahaja v Sovodnjah. Ranili so ga tako močno nad očesom, da je moral iskati zdravniške pomoči v tukajšnji bolnišnici usmiljenih bratov.

Gad je pičil v Kamnjah dne 6. t. m. v kazalec desne roke udov Fr. Lozar, ki je listje brala. Na pomoč poprosijo g. V. J., ki je že do lahta trdo oteklo roko trdo prevezal, ter na vrhu pesti prerezal kožo. Skozi narejeno odprtino je potem prav na priprist način iztisnil 3 do 4 četrtilitra s krvijo pomešane otrovane vode. Ženi so odlegle strašne bolečene, danes že ponehale, dasi je roka še zelo otekla in cela v vodenih mehurjih. Sreča je v takih slučajih, da ni zagovarjalcev doma, ki bi izgovarjali čudnebesede, in tako zaprečevali zastrupljenje, kar premnogokrat še sedaj naši ljudje drago plačujejo.

„Slovensko delavsko podporno društvo“ v Trstu. — Koncem poslovnega leta 1902 je štelo društvo 2 častna ude, 9 ustanovnikov, 21 podpornikov, 1109 rednih moških in 214 rednih ženskih. Skupaj torej 1365 udov. Bolnikov je bilo 538 (29 več nego lansko leto) in 706

slučajev bolezni (54 več nego lansko leto) v bolnišnici 32. Izplačalo se je podpore kron 19.125.20, za zdravila in kopeli K 2.381.47, bolnišnici K 852 in pogrebščina K 1.300. — Bolniški zaklad se je pomnožil za 4851 K 97 h; ves bolniški zaklad znaša sedaj 39.931 K 18 h; upravni zaklad se je povečal za 704 K 62 h ter šteje sedaj 36.535 K 5 h. Skupni promet je bil v upravnem letu 77.513 K 6 h. Skupno premoženje koncem upravnega leta 1902 je znašalo 76.466 K 23 h. — V bralni sobi je bilo 14 časopisov.

Nemški „Turnverein“ v Ljubljani bo 5. in 6. junija praznoval svojo 40. letnico. Nemške gospe in gospodične letajo po Ljubljani in nabirajo za „Früschoppen“, ki bo brezplačen, kar bo posebno privabilo vedno lačne in žejne celjske nemške „turnarje“. Nabrale so v ta namen že 8000 K. Mej darovalci je tudi mnogo imen takozvane slovenske „intelligence“. Tako skrbje izvestni slovenski krogi za povzdigo velenemske slavnosti. Oj Ljubljana, naša ljuta rana.

Hotel je v Ameriko 21-letni Fr. Kos iz Črešnje pri Ljubljani. Hotel jo je popihati v Ameriko, da bi se s tem odtegnil vojaškemu naboru. To pa se mu ni posrečilo, kajti prijeli so ga na meji ter spravili pod ključ.

„Janka Kersnika zbrani spisi“. — Ravnokar izšel je v založbi g. L. Schwentnerja v Ljubljani III. zvezek, prvi sešitek, „Kersnika zbrani spisov“, ki prinaša povest „Rošlin in Vrjanko“. Cena K 2.50 po pošti K 2.60

Slovensko katol. akad. društvo „Danica“ na Dunaju si je na prvem rednem občnem zboru za letni tečaj izvolilo sledeči odbor: Predsednik cand. phil. Ivan Grafenauer; podpredsednik cand. jur. Anton Kralj; tajnik cand. jur. Mihael Pintar; blagajnik cand. jur. Anton Vagaja; knjižničar stud. med. Anton Rasberger, arhivar stud. phil. Vincencij Marinko.

Posojilnica v Podgradu zgradi tam „Narodni dom“. Dotični trošek je proračunan na 39.000 K.

Mesto Slovenjgradec v plamenu. — Mesto Slovenjgradec je v plamenu. Do sedaj je popolnoma upepeljenih 45 hiš z gospodarskimi poslopji vred. Ogenj je lokaliziran. Namestnik grof Clary je odšel v Slovenjgradec.

Izpoved umirajočega. — Pred tremi leti se je povrnil z dela neki delavec iz Pisane, male vasice ob jezeru Lago Maggiore. Delal je namreč v tujini. Neki večer je pil v neki gostilni in je pri ti priliki potegnil iz žepa denarnico, v kateri se je nahajalo vse polno bančnih papirjev. Mnogo njih, ki so bili poleg, pa ni opazilo, da so bili to papirji bančne tvrdke Amida Bantija. Pripisujoč tem papirjem veliko vrednost, je nekdo delavca, gredočega iz krčme, na neki stezi počakal in ga ubil. Zastonj so iskale oblasti morilca. Te dni pa se je nekdo na smrtni postelji izpovedal, da je on z dvema drugima, delavca ubil. Seveda je dotičnik spovednika pooblastil, da naznani to, kar mu je povedal pri izpovedi, sodišču. Jednega izmed tovarišev, ki je mesar, so že zaprli, drugi pa dela v tujini.

Upliv elektrike na poljedelske pridelke. — Ogrski učenjak Bertolan Sztereny je priobčil te dni v nekem ogrskem znanstvenem listu zanimiv članek, v katerem opozarja svoje rojake na uspeh proučevanj prof. Lemstrom iz Kelsinforsa, o uplivu elektrike na poljedelske pridelke. Z uporabo električnega toka, se je doseglo, da je potrebovala jagoda za dozoreitev polovico manj časa nego ga potrebuje po navadi. Česna, čebule in rodkvice pridelalo se je od 35 do 60% več kakor po navadi tam, kjer se je uporabljala elektrika. Pridelalek krompirja in repe se je pa s pomočjo električnega toka pomnožil od 60 do 75%. Električni tok pa ne upliva enakomerno na vse rastline. Nekatere ostanejo neobčutljive, drugim električni tok celo škoduje. Pšenice na priliko pridelalo se je s porabo električnega toka od 25 do 30% več ko po navadi. Na vsak način so take študije zanimive in ni nikakor izključeno, da ne bi s časoma elektrika nadomestovala vsaj nekoliko delavskih moči, katerih vedno bolj ne dostajajo.

Smodnišnica pognana v zrak. — Iz Varšave se poroča, da je bila te dni pognana v zrak velikanska ruska smodnišnica v Harkovu. V ti smodnišnici se je izdeloval smodnik za ruske topove. Škoda se ceni na 3 milijone rubljev.

Cesarica Karlota pri koncu življenja. — Poroča se iz Bruselja, da soštetni dnevi nesrečne cesarice Karlote vdove pokojnega meksikanskega cesarja Maksimiljana. Njena smrt se pričakuje od dne do dne.

Narodno gospodarstvo.

Kako se gasé v gospodarstvu mali požari.

Hrvatski „Gospodarski List“ prinaša pod tem naslovom članek, ki je po svoji vsebini prikladen tudi za naše čitatelje, zato ga prenašamo v prevodu.

Članek se glasi:

„V gospodarstvu je vedno malih „požarov“, iz katerih bi se zamogla izcimiti velika nesreča, ako človek ne razume v prvem trenutku razumno gasiti. Skoro neverjetno je, koliko v gospodarstvu in na domu zanemarjajo posli najpotrebnejšo paznost, da se ne zanese ogenj. Bodisi pri spravljajanju dostikrat še tlečega pepela, pri rabi svetilk v seniku, hlevu in nastilniku, pri cvrenju zabele itd. Zaradi tega pa ravno treba skrbeti, da je v hiši pri roki primerna zaloga vode, katero je v slučaju nastalega ognja porabiti v to, da se požar ne razširi.

Ako se vname n. pr. zabelja pri cvrenju, treba jo takoj pokriti z železnim ali lončnim pokrovcem ali s čim drugim primernem, da se ogenj vduši. Ako nimaš pri roki pokrovec, pa vrzi hitro v ponev peska ali pepela, kar je pri roki. Z vodo ni nikdar gasiti goreče zabele, ker postane plamen še večji. Ako se je pri tem plamen prijel obleke kake blizu stoječe osebe, naj se ta oseba vrže hitro na tla in se valja tako dolgo, dokler se plamen ne pogasi. Stati po konci je nevarno, ker gre ogenj v obraz in v lase. Dobro je tako gorečega človeka hitro zaviti v debele pokrivače, da se zaduši ogenj.

Goreči petrolej se ne sme gasiti z vodo, marveč z zemljo, pepelom, peskom itd. To plamen poduši. Kako pa kadar nastane ogenj v nastilji ali v senu. Ob takih prilikah se je že večkrat zgodilo, da vkljub hitri pomoči ni bilo mogoče rešiti, ker ni bilo ljudi, ki bi bili znali ravnati s splašeno živalijo. Razun tega so ljudje dostikrat rešitev pokvarili. V slučaju požara je najbolje, da živino odpeljejo iz hleva taki ljudje, ki so vsak dan z njo v dotiki. Konje treba omotati kakor bi bili vpreženi, a govodi vreči je konopec okoli vrata kakor bi se jo hotelo gnati na semenj. Živini, kateri jemlje ogenj vid, naj se zavežejo oči poprej nego se jo žene iz hleva. Z ovcami je treba posebne previdnosti. Pograbit je ovna predvodnika ter ga postaviti pred vrata, v hlev pa nagnati pse ter jih nadrževati na ovce. Če je le malo ovac je najbolje spehati jih pred vrata.

Ako svetloba plamena od strani pade na vrata, pa ovac ne spravi iz hleva ne pes ne bes. Tu treba hitro izkopati luknjo v zid, ter ovce po tej poti spraviti iz hleva.

Svinje najložje spravi iz svinjaka oni, ki jim daje hrano. Če ne gre z lepa, pa treba pograbit za vresa in zadnje noge, jih izvleči iz nevarnosti. Pri reševanju živali iz ognja se ne sme delati hrupa, marveč storiti je vse kar potrebno.

Ko je žival na varnem, je vsa vrata dobro zapreti, da pride čim manj zraka v hlev in se ogenj tem hitreje pogasi. Ako vse drugo nič ne hasne, tedaj treba začeti brigati vodo, pa na take odprtine, kjer prihaja najmanj zraku blizu. Škropiti je pa na predmet, ki gori. Najbolj je treba varovati stebre in podpore, ki drže po konci stavbe ter gledati na to, da se ogenj ne razširi.

O snaženju hlevov.

Še je vedno tacih gospodarjev, ki mislijo, da je odveč čistiti hleve. Mislijo bi se, da taki gospodarji imajo za jeden del živalske vzgoje, ako so hlevi kolikor se dá umazani, smrdljivi, zaprašeni in zaduhli, pa je tudi zares takih, katerim je n. pr. za svinje najzdravejši oni svinjak, ki se ne vidi iz nesnage.

In vendar je snažnost glavni pogoj dobrega in uspešnega živinorejstva. Pajčevine po hlevih so najboljše zavetje za prah in v teh hlevskih pajčevinah se najbolj plodé razne bakterije, grda mrčes itd. Isto velja o zanemarjenih kotih po hlevih. Vse te stvari treba vsaj dvakrat na leto — pred nastopom poletja in pred nastopom zime — temeljito odstraniti iz hlevov in hleve popolnoma ostrgati.

Ako se to ne zgodi, zaradi se neštevilno raznih mrčesov, zlasti pa muh in pajkov, često tudi strupenih. Od tega trpi živina in krave imajo manj mleka. Pa iz takih hlevov ne prihaja tudi snažno mleko in nesnažnega mleka nikdo ne bo kupoval. Kdor je količak oprezen na svoje zdravje, se bo prej prepričal, ako prihaja mleko, ki ga naj uživa iz snažnega hleva.

Torej snažiti, snažiti in zopet snažiti!

Ugašeno apno je jako po ceni in dobi se povsod. Zmešaj ga z vodo in ga dobro razkroji. Z zidarsko ščetko ga na-

maži po stenah, dvakrat, trikrat. Apno ukonča vse nezdave učinke na zidu.

Kdor je jedenkrat svoj hlev lepo očistil, ga bo veselilo, da to delo ponavlja vsako leto po dvakrat. Kako prijazen je tudi tak hlev! In koristen! Jajca raznih mrčesjih zaleg in ličink se ukončajo s tem čiščenjem; muhe, pajki in druga mrčes beži pred snaženjem iz hleva in škodljive bakterije se izgubijo. Zrak v hlevih postane čistejši in zdravejši, ker apno deluje kot razkužujoče sredstvo.

Torej, gospodarji, bodite pametni in čistite si hleve vsako leto! G. L.

Loterijske številke.

9. maja.

Dunaj 21 84 1 48 51
Gradec 64 29 72 62 33

„Centralna posojilnica“ v Gorici,

registrovana zadruga z omejeno zavezo, sprejema **hranilne vloge**, katere obrestuje po 4½% polumesečno; nevzdržene obresti pripisuje konec leta h glavnici. Rentni davek plačuje posojilnica sama.

Daje **posojila** udom na osebni kredit po 6% in na vključbo po 5½%.

Sprejema **člane** z glavnimi deleži po 200 K in z opravičnimi deleži po 2 K.

Otvorja članom tekoče račune, katere obrestuje po dogovoru. Za nalaaganje in vračanje so na razpolago posojilnice c. kr. poštne hranilnice, tako da je mogoče poslati denar brez poštnih stroškov.

Uradne ure so vsak delavnik od 8—12. ure zjutraj in ob ponedeljkih in četrtek tudi popoldne od 2—4 v ulici Vetturini 9.

Krojaška mojstr

Čufer & Rajt

v Gorici, ulica sv. Antona št. 7
v hiši g. Jerneja Kopača
izdelujeta

vsakovrstne obleke za moške po meri, bodisi fine ali pa priproste.

Priporočata se svojim rojakom v Gorici in na deželi, posebno pa č. duhovščini za obilna naročila.

Naznanilo!

Podpisani si usojam naznanjati slavnemu občinstvu v mestu in na deželi, da prevzamem vsled smrti svojega očeta vodstvo in oskrbovanje starodavne gostilne

„Pri Golobu“
na voglu ulice „Morelli“.

Skrbel bom, da bode tudi v bodoče postrežba vsestransko solidna, kakor je bila doslej.

Leopold Reja.

Anton Pečenko

Vrtna ulica 3 GORICA Via Giardino 8
priporoča

pristna bela
in črna vina
iz vipavskih,
furlanskih,

briskih, dal-
matinskih in
isterskih vi-
nogradov.

Dostavlja na dom in razpošilja po železnici na vse kraje avstro-ogrske monarhije v sodih od 56 litrov naprej. Na zahtevo pošilja tudi vzorce.

Cene zmerne. Postrežba poštena.

Ivan Bednařik
priporoča svojo

knjigoveznico

v Gorici

ulica Vetturini št. 3.

15%

pod navadno ceno
razprodaja

radi poznega zimskega časa

J. Zornik

Gorica, Gosposka ulica 7,

vse zimsko blago, kakor n. pr. krasne volnene šerpe, rute, podobele, vsakovrstno Jaegerperilo, rokavice, nogavice, bluze, volno, kožuho vino, zimske čevlje itd. — *Nikdo naj ne zamudi te lepe prilike za ceni nakup!*

Odlikovana delavnica!

ANT. KRUSIČ,

krojaški mojster v vrtni ulici 26.

Priporoča se sl. občinstvu v mestu in na deželi, posebno č. duhovščini. — Ima bogato zalogo blaga vsake vrste in za vsaki stan, ter opozarja na ravno došlo sveže pomladansko blago, lastni izdelek *gotovih oblek in površnih sukenj. Cene prav solidne!*

Fani Drašček

zaloga šivalnih strojev

Gorica, Stolna ulica hiš. št. 2.

Prodaja stroje tudi na tedenske ali mesečne obroke. Stroji so iz prvih tovarn ter najboljše, kakovosti. Priporoča se slav. občinstvu.

Podpisani priporoča slavnemu občinstvu v Gorici in na deželi *svojo*

prodajalnico jestvin.

V zalogi ima kave vseh vrst, različne moke iz Majdičevega mlinca v Kranju, nadalje ima tudi raznovrstne pijače na primer: francoski Cognac, pristni kranjski brinjevec, domači tropinovec, fini rum, različna vina, goršice (Sénf) Ciril-Metodovo kavo in Ciril-Metodove užigalice. — V zalogi se dobijo tudi testenine tvrdke Žnidaršič & Valenčič v Ilirski Bistrici, ter drugo v to stroko spadajoče blago. — Postrežba točna in po zmernih cenah.

Z odličnim spoštovanjem

Josip Kutin,

trgovec v Semeniški ulici h. št. 1.
(v lastni hiši)

Anton Fon,

klobučar in gostilničar,

Semeniška ulica št. 6,

ima bogato zalogo raznovrstnih

klobukov

ter toči v svoji krčmi

pristna domača vina

in postreže tudi z jako ukusnimi jedili.

Rojaki! Spominjajte se o vsaki priliki „Soiskega doma“.

Zahvala.

Za mnogoštevilne dokaze iskrenega sočutja povodom bolezn in smrti našega iskreno ljubljenega in nepozabnega očeta gosp.

Franceta Kos-a,

posestnika v Kobdilju pri Štanjelu na Krasu,

kakor tudi za nenavadno številno spremstvo na zadnjem potu dragega nam ranjkega, izrekamo najsrčnejšo in najiskrenejšo zahvalo vsem sorodnikom, prijateljem in znancem. Posebej se še zahvaljujemo preč. g. kuratu Jos. Štrancarju, č. g. vikarju Tomani in č. g. kaplanu K. Oblaku; dalje preblag. g. vitezu in županu Jos. Fabiani-ju, občinskemu starešinstvu, vsem občinarjem in sosedom, posebno tudi onim, ki so nosili krsto in sveče, domačim pevcem za ginjaive žalostinke in sploh vsem bližnjim in daljnim, kateri so kakorkoli pripomogli k tako lepemu pogrebu in nas tako tolažili ob naši nenadomestljivi izgubi.

Kobdilj, 7. maja 1903

Žalujoči ostali.

Nova zaloga pristnih vin.

Andrej Abuja,

v Gorici, Križne ulice (Via della Croce) št. 4,

priporoča zasebnikom, krčmarjem in drugim svojo zalogo belih in črnih vin po zmernih cenah. Dostavlja na dom in razpošilja po železnici v sodih po 56 litrov naprej. — Na zahtevo pošilja tudi vzorce. — Postrežba poštena in točna.

Prosiva zahtevati listke!

Največja trgovina z železjem

Konjedic & Zajec

Gorica, pred nadškofijo hiš. št. 11.

Za čas stavbe priporoča vse stavbne potrebščine, kakor: cement, stavbne nosilce, vsakovrstne okove, železje, strešna okna, cevi za stranišča itd. Ima v zalogi orodje za vsa rokodelstva iz najbolj slovečih tovarn. Opozarja na svojo bogato izber kuhinjskega in hišnega orodja dob rezprimerno nizkih cenah.

Edina zaloga
stavbenih nositeljev

v Gorici.

Pocinkana žica za vinograde po jako *snižanih cenah!*

Pozor!

Eno krone nagrade izplačava vsakemu, kdor dokaže s potrdili najine nove **amerikanske blagajne**, da je kupil pri nju za 100 kron blaga.

Prosiva zahtevati listke!

Mejnarodni panorama

iz Berolina, odlik. na vseh svetovnih razstavah.

Restavracija „LA BOHEME“, Gorica, tekališče
Josipa Verdija št. 38.

Potovanje po svetu, za vseh zanimivo.

Vsak teden nov program!

Od 10. do 16. maja,

Tretje velezanimivo potovanje skozi
Rim.

Nikdo naj ne zamudi ogledati si teh krasnih naravnih lepot.

Odprto vsak dan od 9. zj. do 9. zv.

Vstopnina 40 vin., otroci in vojaki do narednika 20 vin.